

ARCHIVES HISTORIQUES DE LA COMMISSION

COLLECTION RELIEE DES
DOCUMENTS "COM"

COM (85) 750

Vol. 1985/0255

Disclaimer

Conformément au règlement (CEE, Euratom) n° 354/83 du Conseil du 1er février 1983 concernant l'ouverture au public des archives historiques de la Communauté économique européenne et de la Communauté européenne de l'énergie atomique (JO L 43 du 15.2.1983, p. 1), tel que modifié par le règlement (CE, Euratom) n° 1700/2003 du 22 septembre 2003 (JO L 243 du 27.9.2003, p. 1), ce dossier est ouvert au public. Le cas échéant, les documents classifiés présents dans ce dossier ont été déclassifiés conformément à l'article 5 dudit règlement.

In accordance with Council Regulation (EEC, Euratom) No 354/83 of 1 February 1983 concerning the opening to the public of the historical archives of the European Economic Community and the European Atomic Energy Community (OJ L 43, 15.2.1983, p. 1), as amended by Regulation (EC, Euratom) No 1700/2003 of 22 September 2003 (OJ L 243, 27.9.2003, p. 1), this file is open to the public. Where necessary, classified documents in this file have been declassified in conformity with Article 5 of the aforementioned regulation.

In Übereinstimmung mit der Verordnung (EWG, Euratom) Nr. 354/83 des Rates vom 1. Februar 1983 über die Freigabe der historischen Archive der Europäischen Wirtschaftsgemeinschaft und der Europäischen Atomgemeinschaft (ABl. L 43 vom 15.2.1983, S. 1), geändert durch die Verordnung (EG, Euratom) Nr. 1700/2003 vom 22. September 2003 (ABl. L 243 vom 27.9.2003, S. 1), ist diese Datei der Öffentlichkeit zugänglich. Soweit erforderlich, wurden die Verschlussachen in dieser Datei in Übereinstimmung mit Artikel 5 der genannten Verordnung freigegeben.

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

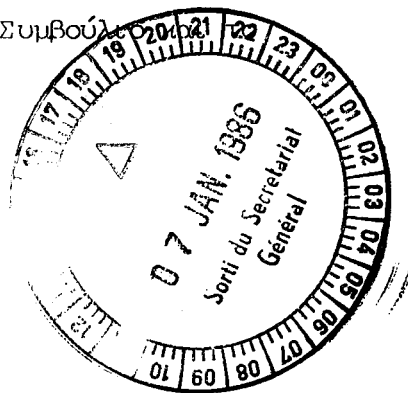
COM(85) 750 τελικό

Βρυξέλλες, 20 Δεκεμβρίου 1985

Ένα μέλλον για την ευρωπαϊκή γεωργία

Κατευθύνσεις της Επιτροπής
στη συνέχεια των διαβουλεύσεων
στο πλαίσιο του "Πράσινου Βιβλίου"

(Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο
Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο)

COM(85) 750 τελικό

Ένα μέλλον για την ευρωπαϊκή γεωργία

Κατευθύνσεις της Επιτροπής
στη συνέχεια των διαβουλεύσεων στο πλαίσιο
του " Πράσινου Βιβλίου"

Στις 13 Ιουλίου 1985, η Επιτροπή εξέδωσε μία ανακοίνωση (COM(85) 333 τελικό) σχετικά με τις προοπτικές της κοινής γεωργικής πολιτικής ("Πράσινο Βιβλίο"), σκοπός του οποίου ήταν να χρησιμεύσει σαν βάση για τις διαβουλεύσεις με τα όργανα της Κοινότητας και τα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

Το "Πράσινο Βιβλίο" περιλαμβάνει ένα πρώτο περιγραφικό μέρος, στο οποίο η Επιτροπή αναφέρεται εκτενώς στα χαρακτηριστικά της ευρωπαϊκής γεωργίας, στη συμβολή της στην οικονομική και γεωργική ανάπτυξη των κρατών μελών και στο ρόλο που διαδραμάτισε στη διαδικασία ολοκλήρωσης της Κοινότητας. Η Επιτροπή ανέλυσε στη συνέχεια τα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η κοινή γεωργική πολιτική και υπενθύμισε τις δυσκολίες που θα επηρεάσουν τα επόμενα έτη την ανάπτυξή της, δηλαδή το γενικό οικονομικό πλαίσιο, κύριο χαρακτηριστικό του οποίου είναι ένας μειωμένος ρυθμός ανάπτυξης, περιορισμένοι πόροι του προϋπολογισμού και μία παγκόσμια αγορά που συρρικνώνεται και στην οποία ο ανταγωνισμός γίνεται ολοένα και πιο οξύς. Σχετικά με τις λύσεις, το "Πράσινο Βιβλίο" προτείνει θέματα για σκέψη και μία σειρά πιθανών εναλλακτικών λύσεων.

Με το παρόν έγγραφο η Επιτροπή γνωστοποιεί τις πρώτες κατευθύνσεις που προκύπτουν τόσο από τις γνώμες που συγκεντρώσε κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων όσο και από τις λεπτομερείς αναλύσεις που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η εργασία ανάλυσης και διατύπωσης σκέψεων πρέπει να συνεχιστεί προτού υποβληθούν επίσημες προτάσεις και σ' άλλες περιπτώσεις οι περιστάσεις επιβάλουν επείγοντως την ανάληψη πρωτοβουλιών. Κατά συνέπεια, πρέπει, για να εξασφαλιστεί η απαραίτητη συνοχή στις διάφορες ενέργειες που θα επακολουθήσουν και για να μπορέσουν αυτοί, στους οποίους θα απευθύνονται οι ενέργειες, να κατανοήσουν τον τρόπο και το πεδίο εφαρμογής, να διευκρινιστεί από τώρα το γενικό πλαίσιο καθώς και οι στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν.

Ο ορισμός του γενικού αυτού πλαισίου αποτελεί εξάλλου, κατά ένα μεγάλο μέρος, το λόγο ύπαρξης του "Πράσινου Βιβλίου" και των διαβουλεύσεων που επακολούθησαν. Η Επιτροπή έχει πράγματι συνείδηση του γεγονότος ότι μία ρεαλιστική εκτίμηση των προοπτικών της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής κατά τη διάρκεια των επόμενων ετών είναι αναγκαία για τους εργαζόμενους που επέλεξαν τη γεωργική δραστηριότητα, όταν τα στοιχεία της αγοράς ήταν εντελώς διαφορετικά από τα σημερινά στοιχεία, και οι οποίοι πρέπει σήμερα να καταβάλλουν μία σημαντική προσπάθεια προσαρμογής, για να λάβουν υπόψη τους τις νέες πραγματικές συνθήκες. Η εκτίμηση αυτή είναι επίσης απαραίτητη για τους νέους που προβληματίζονται όσον αφορά το μέλλον τους και τις δυνατότητες που μπορεί ακόμη να προσφέρει η γεωργία.

Η παρούσα ανακοίνωση συμπληρώνεται όσον αφορά ορισμένες ειδικές και ιδιαίτερα

σημαντικές πτυχές του θέματος, με την πρόταση κανονισμού σχετικά με τον καθορισμό αποζημίωσης για την οριστική εγκατάλειψη της γαλακτοκομικής παραγωγής (COM(85) 583 τελικό), και με το υπόμνημα σχετικά με την προσαρμογή της κοινής οργάνωσης της αγοράς σιτηρών (COM(85) 700 τελικό). Η Επιτροπή βρίσκεται, εξάλλου, στο στάδιο της ολοκλήρωσης ενός υπομνήματος σχετικά με τον τομέα του βοείου κρέατος και έχει αναλάβει μία λεπτομερή ανάλυση της πολιτικής εφοδιασμού των αναπτυσσομένων χωρών με είδη διατροφής, η οποία μπορεί να καταλήξει στο εγγύς μέλλον σε προτάσεις.

Όσον αφορά τη δασική πολιτική η Επιτροπή ετοιμάζει ένα έγγραφο συμβουλευτικού χαρακτήρα σχετικά με ορισμένα θέματα που αφορούν τη γεωργία και το δάσος. Προτίθεται δε να προβεί σε όσο το δυνατό πιο ευρείες διαβουλεύσεις σχετικά με τα θέματα που τίγονται σ' αυτό το έγγραφο και τις προτεινόμενες ιδέες.

I. Οι διαβουλεύσεις

Οι διαβουλεύσεις διεξάχθηκαν με πολύ εντατικό τρόπο κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών και επέτρεψαν στα όργανα της Κοινότητας και στα άλλα ενδιαφερόμενα μέρη να λάβουν θέση όσον αφορά την ανάλυση των προβλημάτων καθώς και τις διάφορες εναλλακτικές λύσεις που παρουσιάζονται στο "Πράσινο Βιβλίο" και να καταστήσουν γνωστές τις επιθυμίες και τις ανησυχίες τους.

Αν οι γνώμες που συγκεντρώθηκαν αποκλίνουν σε ορισμένες περιπτώσεις κυρίως όταν πρόκειται για πρακτικές λεπτομέρειες της ενέργειας που πρέπει να αναληφθεί, μαρτυρούν αντίθετα μία μεγάλη σύμπτωση απόψεων όσον αφορά ορισμένα βασικά θέματα, τα οποία αποβαίνουν καθοριστικά στον ορισμό των βασικών γραμμών μιας στρατηγικής συνόλου.

Κατά πρώτο, οι γνώμες συγκλίνουν κατά πολύ όσον αφορά την ανάλυση της κατάστασης. Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη συμμερίζονται την άποψη της Επιτροπής σχετικά με αυτό το θέμα· έχουν κατά συνέπεια πλήρη συνείδηση της σοβαρότητας των προβλημάτων και της επείγουσας ανάγκης να αναληφθεί μία αποφασιστική, συνεχής και αποτελεσματική ενέργεια. Μπορούμε να αναμένουμε λοιπόν ότι θα είναι πρόθυμα να συμβάλλουν στην ολοκλήρωση της ενέργειας αυτής.

Κατά δεύτερο κανείς δεν έχει αμφισβητήσει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του προτύπου ανάπτυξης της ευρωπαϊκής γεωργίας, κύρια χαρακτηριστικά της οποίας είναι ο κεντρικός ρόλος που διαδραματίζει η οικογενειακή εκμετάλλευση και η μεγάλη ετερογένεια των διαρθρώσεων και των συνθηκών παραγωγής. Όπως ανέφερε η Επιτροπή στο "Πράσινο Βιβλίο" λόγω της ιδιομορφίας αυτής δεν είναι δυνατός άλλα ούτε και ευκτέος ο προσανατολισμός με βάση πρότυπα όπως αυτά των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, κυριο χαρακτηριστικό των οποίων είναι αχανείς εκτάσεις και λίγοι γεωργοί.

Κατά τρίτο, διαπιστώθηκε μία όλο και μεγαλύτερη συνειδητοποίηση του γεγονότος ότι η γεωργία, πέρα από την οικονομική λειτουργία της καλείται να εξασφαλίσει ένα ολοένα και σημαντικότερο ρόλο στην χωροταξία, για τη διατήρηση ενός ορισμένου κοινωνικοοικονομικού πλέγματος ή για την προστασία του περιβάλλοντος και του τοπίου. Οι υπηρεσίες αυτές που παρέχονται στο κοινωνικό σύνολο καθίστανται πρωταρχικής σημασίας στις περιοχές, οι οποίες δεδομένου ότι είναι απομακρυσμένες από τα αστικά κέντρα και αντιμετωπίζουν δυσχερείς φυσικές συνθήκες, βρίσκονται αντιμέτωπες με μία διαδικασία βαθμιαίας ερήμωσης και ένδειας τόσο από οικονομικής όσο και από πολιτιστικής άποψης.

Τέλος, από τις διαβουλεύσεις προέκυψε ότι τόσο οι γεωργοί όσο και οι άλλοι ενδιαφερόμενοι κύκλοι είναι κατά μιας πολύ στατικής εικόνας του γεωργικού τομέα. Ιδιαίτερα οι γεωργοί φοβούνται την περιθωριοποίηση, θέλουν να συμμετάσχουν στις εξελίξεις που διαπιστώνονται στον τεχνικό, οικονομικό ή κοινωνικό τομέα, είναι έτοιμοι να συμβάλουν στη διαδικασία αυτή και, τονίζοντας ορισμένες ιδιομορφίες της δραστηριότητας που ασκούν, επιθυμούν μία αυξανόμενη ενσωμάτωση στην υπόλοιπη οικονομία.

Η Επιτροπή έχει μελετήσει προσεκτικά το σύνολο των απόψεων που εκφράστηκαν κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων και τις έλαβε υπόψη της κατά τη διατύπωση των σκεψών της και στον ορισμό των κατευθύνσεων που περιέχονται στην παρούσα ανακοίνωση, έχοντας κατά νου τις τρεις θεμελιώδεις αρχές στις οποίες βασίζεται η κοινή γεωργική πολιτική : ενιαία αγορά, χρηματοδοτική αλληλεγγύη και κοινοτική προτίμηση.

I. Η φύση του προβλήματος

Η έλλειψη ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης σε ορισμένους τομείς γεωργικής παραγωγής αποτελεί τον πυρήνα των προβλημάτων τα οποία αντιμετωπίζει σήμερα η Κοινή Γεωργική Πολιτική.

Στο "Πράσινο Βιβλίο", η Επιτροπή τόνισε ότι οι τάσεις που εμφανίζονται σε πολλούς γεωργικούς τομείς έχουν σαν αναπόφευκτη συνέπεια την αύξηση των πλεονασμάτων, ενώ η διάθεσή τους, τόσο στο εσωτερικό της Κοινότητας όσο και στην παγκόσμια αγορά, αποδεικνύεται ολοένα και πιο δύσκολη και δαπανηρή όσον αφορά τον προϋπολογισμό.

Εξ αυτών προκύπτει μία σπατάλη των πόρων που είναι δύσκολο να αιτιολογηθεί κυρίως στο σημερινό οικονομικό πλαίσιο και τη στιγμή που η Κοινότητα πρέπει να συγκεντώσει τις προσπάθειές της σε μία στρατηγική για το μέλλον. Προκύπτει επίσης ένα κλίμα αβεβαιότητας που ασκεί πίεση στη δραστηριότητα και στις επιλογές των γεωργών της Κοινότητας και τέλος μία αυξανόμενη ένταση στις σχέσεις με τις τρίτες χώρες.

Η κατάσταση αυτή δημιουργήθηκε κυρίως λόγω των ποσοτικά απεριόριστων εγγυήσεων που προοδευτικά απομάκρυναν τον γεωργό από τις πραγματικές συνθήκες της αγοράς. Η κατάσταση αυτή προκλήθηκε επίσης από τις θεσμικές τιμές που καθορίζονταν σε υψηλά επίπεδα προκειμένου να ληφθούν υπόψη τα προβλήματα εισοδήματος των διαρθρωτικά πιο αδύνατων εκμεταλλεύσεων, των οποίων η συνεισφορά από άποψη παραγωγής είναι πολύ περιορισμένη, αλλά οι οποίες επικρατούν αριθμητικά στην Κοινότητα. Τα αίτια του προβλήματος είναι γνωστά από πολύ καιρό. Το 1968 σε μία πρώτη μεγάλη σειρά υπομνημάτων που πραγματεύονταν τα προβλήματα της κοινοτικής γεωργίας, η Επιτροπή είχε επισημάνει τους κινδύνους μιας τάσης που είχε αρχίσει ήδη να διαφαίνεται την εποχή εκείνη. Γεγονός είναι ότι δεν είναι εύκολο να οριστεί ο τρόπος με τον οποίο μπορεί να βελτιωθεί η κατάσταση χωρίς, με την ευκαιρία αυτή, να δημιουργηθούν προβλήματα εισοδήματος τα οποία να είναι από κοινωνική και κατά συνέπεια από πολιτική σκοπιά απαράδεκτα για ένα από άποψη παραγωγής πολύ μεγάλο αριθμό περιθωριακών εκμεταλλεύσεων, των οποίων όμως η λειτουργία αποδεικνύεται, τουλάχιστον σε ορισμένες περιπτώσεις, αναντικατάστατη για την κοινωνική ισορροπία, την χωροταξία και την προστασία του περιβάλλοντος. Το έργο είναι ακόμη δυσκολότερο δεδομένου ότι η μετάβαση από μία Κοινότητα των "10" σε μία Κοινότητα των "12" ενισχύει τον ετερογενή διαρθρωτικό χαρακτήρα της κοινοτικής γεωργίας.

III. Οι στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν

Οι διαδικασίες παραγωγής είναι στενά συνδεδεμένες, στον τομέα της γεωργίας, με βιολογικούς κύκλους, οι οποίοι στις περισσότερες περιπτώσεις εκτείνονται σε ένα ή περισσότερα έτη και στην περίπτωση μάλιστα των μόνιμων καλλιεργειών (άμπελος, ελαιόδενδρα, οπωρφόρα) σε περισσότερες δεκαετίες. Εξάλλου, στη γεωργία είναι συνήθεις η κυκλική εξέλιξη της αγοράς και οι απρόοπτες και συχνά ρυζικές συνέπειες των κλιματικών παραγόντων. Εφόσον επιθυμούμε να αποκτήσει ο γεωργός

μια περισσότερο υπεύθυνη στάση απέναντι στην παραγωγή και την αγορά, θα ήταν μάταιο να υποστηρίζουμε ότι μπορεί να κατορθωθεί με μία δραστική και συγκεκριμένη ενέργεια ή να αναμένονται άμεσα ή εξαιρετικά βραχυπρόθεσμα θεαματικά αποτελέσματα.

Μία δραστική και συγκεκριμένη ενέργεια θα ήταν εξάλλου άδικη.

Όπως ανέφερε ήδη η Επιτροπή στο υπόμνημά της σχετικά με την προσαρμογή της κοινής οργάνωσης της αγοράς σιτηρών (COM(85) 700 τελικό της 14ης Νοεμβρίου 1985), κατά την επιλογή της γραμμής που πρέπει να ακολουθηθεί, πρέπει να έχουμε κατά νου ότι η σημερινή κατάσταση των γεωργικών αγορών προκύπτει ασφαλώς από τις επιλογές που έκαναν ελεύθερα οι γεωργοί στο πλαίσιο της διαχείρισης της επιχείρησής τους αλλά και από τις κατευθύνσεις της γεωργικής πολιτικής που έχουν καθοριστεί από τα κοινοτικά όργανα κατά το χρόνο ύπαρξης της ΚΓΠ, που υπερβαίνει τα είκοσι χρόνια, χωρίς να ξεχνάμε την κατά μάλλον ή ήττον συναφή δράση που έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο των εθνικών γεωργικών πολιτικών. Η συλλογική αυτή ευθύνη πρέπει να αναγνωριστεί και να αναληφθεί τόσο από το ένα όσο και από το άλλο μέρος.

Η Επιτροπή εκτιμά ότι εφόσον υπάρχει η θέληση να επιτευχθεί ο επιδιωκόμενος στόχος, πρέπει να οριστεί μία ενέργεια που θα εκτείνεται σε περισσότερα έτη, γνωρίζοντας ότι η συνοχή και η συνέχεια στην εφαρμογή της αποδεικνύονται εξίσου σημαντικές και μάλιστα σημαντικότερες από τον εντατικό χαρακτήρα των μέτρων που θεσπίστηκαν κατά τη διάρκεια ενός δεδομένου έτους. Προκειμένου να αποφευχθούν αδικαιολόγητες απογοητεύσεις, πρέπει εξάλλου να γνωρίζουμε ότι τα αναμενόμενα αποτελέσματα μπορούν να πραγματοποιηθούν μόνο προοδευτικά.

Για το σκοπό αυτό είναι ουσιαστικό να οριστούν με πολύ σαφή τρόπο από την αρχή οι στόχοι που επιθυμούμε να επιτύχουμε. Επίσης σχετικά με αυτούς τους στόχους πρέπει να αναζητηθεί η επίτευξη μιας όσο το δυνατό μεγαλύτερης συμφωνίας, δεδομένου ότι τα μέσα που χρησιμεύουν για την πραγματοποίησή τους μπορούν να προσαρμοστούν καθ'οδόν, εφόσον έχουν αποδειχθεί από λειτουργική άποψη ανεπαρκή.

Οι αναλύσεις που έχουν πραγματοποιηθεί και οι γνώμες που έχουν διατυπωθεί από τις διάφορες αρχές κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων οδηγούν την Επιτροπή να ορίσει, στο πλαίσιο και με την επιφύλαξη του άρθρου 39 της Συνθήκης της Ρώμης, τις ακόλουθες προτεραιότητες:

- να μειωθεί προοδευτικά η παραγωγή στους τομείς που παρουσιάζουν πλεόνασμα και να μετριαστεί η επιβάρυνση που απορρέει από το γεγονός αυτό για τον φορολογούμενο*
- να προωθηθεί η διαφοροποίηση και η ποιοτική βελτίωση της παραγωγής σε συνάρτηση με την εσωτερική και εξωτερική αγορά και με τις επιθυμίες των αγοραστών*
- να ληφθούν υπόψη με αποτελεσματικότερο και συστηματικότερο τρόπο τα προβλήματα εισοδήματος που αντιμετωπίζουν οι μικρές οικογενειακές εκμεταλλεύσεις*
- να στηριχθεί η γεωργική δραστηριότητα στις ζώνες όπου αποδεικνύεται απαραίτητη για τη χωροταξία, τη διατήρηση της κοινωνικής ισορροπίας και την προστασία του περιβάλλοντος και του τοπίου,

- να ενισχυθεί μια ευαισθητοποίηση των γεωργών όσον αφορά τα προβλήματα του περιβάλλοντος·
- να υπάρξει συμβολή στην ανάπτυξη, στον κοινοτικό χώρο, των βιομηχανιών που ασχολούνται με τη μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων και κατ' αυτόν τρόπο να συμμετάσχει η γεωργία στις μεγάλες τεχνολογικές αλλαγές της εποχής μας.

IV. Τα μέσα δράσης

Η σοβαρότητα των προβλημάτων επιβάλλει μία επείγουσα και συνεχή ενέργεια· είναι κατά συνέπεια σημαντικό να συμβάλλουν οι διάφοροι μηχανισμοί της ΚΓΠ στην αναζήτηση λύσεων που να είναι κατάλληλες για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων.

Η πολιτική των τιμών και των αγορών και η πολιτική των διαρθρώσεων αποτελεί ένα ενιαίο σύνολο που επιδιώκει τους ίδιους στόχους δηλ. αυτούς που αναφέρονται στο άρθρο 39 της Συνθήκης. Είναι κατά συνέπεια σημαντικό να ενεργούν με συντονισμένο και συγκλίνοντα τρόπο. Θα ήταν παράξενο δύο μηχανισμοί της ίδιας πολιτικής να καταλήγουν σε σημείο ώστε να εξουδετερώνονται αμοιβαία.

Αυτό ισχύει επίσης για την ενέργεια που αναλαμβάνεται με βάση τα μέτρα γεωργικής πολιτικής που θεσπίζονται σε εθνικό επίπεδο, η οποία στην περίπτωση κυρίως των διαρθρώσεων αποτελεί το βασικό μέρος από άποψη μέσων του προϋπολογισμού που χρησιμοποιούνται. Βάσει των στοιχείων που συγκεντρώνονται στο πλαίσιο της μελέτης που δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή στην αρχή του έτους και αφορά τις δημόσιες δαπάνες υπέρ της γεωργίας, φαίνεται πράγματι ότι οι δαπάνες αυτές είναι συνολικά ισοδύναμες με εκείνες που πραγματοποιούνται σε κοινοτικό επίπεδο τόσο από το FEOGA, τμήμα προσανατολισμού, όσο και από το FEOGA, τμήμα εγγυήσεων.

Οι προσπάθειες που έχουν καταβληθεί στο πλαίσιο της πολιτικής των τιμών για την συγκράτηση της αύξησης της παραγωγής και για μία αυξανόμενη ευαισθητοποίηση του γεωργού απέναντι στην αγορά, δεν πρέπει να παρεμποδίζονται με μέτρα που αποσκοπούν, άμεσα ή έμμεσα, σε αντίθετα αποτελέσματα ευνοώντας, π.χ. τις επενδύσεις στην εκμετάλλευση που μπορούν να οδηγήσουν σε ανάπτυξη των πλεονασματικών παραγωγών με την εντατικότερη χρησιμοποίηση των γαιών.

Η Επιτροπή θα είναι ιδιαίτερα προσεκτική όσον αφορά αυτό το θέμα, κυρίως κατά την εξέταση των κρατικών ενισχύσεων. Θεωρεί ότι μία αυξημένη συνοχή στον τομέα αυτό αποδεικνύεται απαραίτητη για αν αποφευχθεί, ώστε η απαιτούμενη και η επιβαλλόμενη αυστηρότητα σε κοινοτικό επίπεδο να μεταβληθεί σε δικαιολογία για χαλάρωση όσον αφορά την ενέργεια που εφαρμόζεται σε εθνικό πεδίο και επομένως σε ευκαιρία για την εφαρμογή μιας προοδευτικής διαδικασίας επανεθνικοποίησης της γεωργικής πολιτικής.

Η φύση των προβλημάτων και κυρίως η σύνδεσή τους με τις εξελίξεις της παραγωγής και της αγοράς επιβάλλει εξάλλου μία μεγάλη ελαστικότητα στη χρησιμοποίηση των διαφόρων μέσων που προβλέπονται από την κοινοτική νομοθεσία. Η διαχείριση των μέσων αυτών πρέπει να μπορεί να πραγματοποιείται σε συνάρτηση με τις πραγματικές συνθήκες της στιγμής και με την επιφύλαξη του ρόλου που τους είχε ανατεθεί αρχικά στο πλαίσιο της κοινής οργάνωσης των αγορών, στην οποία υπάγονται. Ο στόχος αυτός που ανταποκρίνεται σε μία προσπάθεια αύξησης της αποτελεσματικότητας μπορεί να επιτευχθεί με επέκταση των εξουσιών που ανατίθεται στην Επιτροπή στο πλαίσιο της διαχείρισης, και κυρίως με την ενίσχυση της ευθύνης της για όλες τις αποφάσεις που αφορούν τη διάθεση των προϊόντων.

A. Πολιτική των τιμών και των αγορών

Στο "Πράσινο Βιβλίο", η Επιτροπή είχε προτείνει δύο ουσιαστικές επιλογές για την επίτευξη μιας καλύτερης ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης:

- μία αυστηρή πολιτική των τιμών που θα συνοδεύεται, σε περίπτωση ανάγκης, από άμεσες ενισχύσεις προκειμένου να αποφευχθούν τα προβλήματα εισοδήματος που είναι δυνατό να προκύψουν από την πολιτική αυτή για τις διαρθρωτικά πιο αδύναμες εκμεταλλεύσεις
- την εισαγωγή ποσοστώσεων παραγωγής.

Σκοπός της πρώτης λύσης είναι να εξομοιώσει τον γεωργό με τον επιχειρηματία, ελεύθερο στις επιλογές του αλλά επίσης περισσότερο υπεύθυνο όσον αφορά τις συνέπειες των επιλογών του στο επίπεδο της αγοράς. Αποβλέπει επίσης στην εξασφάλιση μιας μεγαλύτερης διαφάνειας μεταξύ του οικονομικού και του κοινωνικού τομέα κατά τη λήψη των αποφάσεων στο πλαίσιο της ΚΓΠ όσον αφορά τις τιμές.

Η δεύτερη λύση συνεπάγεται μία εξέλιξη προς μία ολοένα και περισσότερο ελεγχόμενη γεωργία.

Κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων, οι γεωργοί δήλωσαν ότι αντιτίθενται στις ποσοστώσεις και σε ένα μεγαλύτερο έλεγχο της δραστηριότητάς τους. Έδειξαν επίσης δυσπιστία όσον αφορά ένα γενικευμένο καθεστώς άμεσων ενισχύσεων στα εισοδήματα. Θεωρούν ότι, όπως σε κάθε άλλο τομέα δραστηριότητας, έτσι και στη γεωργία, η αγορά και κατά συνέπεια η τιμή πρέπει να χρησιμεύουν σαν αναφορά για την αποδοτικότητα των επιχειρήσεων, και δεν μπορούν να δεχθούν μία λύση που θα κατέτασε πολλούς από αυτούς μεταξύ αυτών που λαμβάνουν βοήθεια. Ένα μέρος των γεωργών της Κοινότητας δήλωσε αντίθετα ότι είναι έτοιμο να μοιραστεί τη χρηματοδοτική ευθύνη για τη διάθεση των πλεονασμάτων, αλλά υπό την προϋπόθεση ότι θα δημιουργηθούν νέες δυνατότητες διάθεσης και ότι ο κλάδος θα κληθεί να συμμετάσχει στη διαχείριση των εισπραττομένων κεφαλαίων.

Η Επιτροπή λαμβάνει γνώση των απόψεων αυτών που δικαιούνται της μεγαλύτερης προσοχής τη στιγμή που πρέπει να οριστεί μία στρατηγική, η οποία προκειμένου να επιτευχθούν οι επιδιωκόμενοι στόχοι συνεπάγεται την ανεπιφύλακτη συμμετοχή των γεωργών και κυρίως αυτών που επέλεξαν τη γεωργική δραστηριότητα γνωρίζοντας τις πραγματικές συνθήκες, που είναι αποφασισμένοι να τη συνεχίσουν και για τους οποίους αποτελεί την κύρια πηγή εισοδήματος.

Η Επιτροπή είναι ωστόσο της γνώμης ότι είναι μάλλον ασυνεπές να αρνείται κανείς το καθεστώς του βοηθούμενου και συγχρόνως να αρνείται κάθε είδος συνυπευθυνότητας. Η συνυπευθυνότητα αποδεικνύεται πράγματι δικαιολογημένη και δίκαια, λαμβάνοντας υπόψη τις αυξανόμενες επιβαρύνσεις που αναλαμβάνονται από τον κοινοτικό προϋπολογισμό και κατά συνέπεια από τον φορολογούμενο, για τη διάθεση μιας παραγωγής που αναπτύχθηκε και αναπτύσσεται, τουλάχιστον εν μέρει, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η πραγματικότητα που επικρατεί στην αγορά και η οποία επιπλέον ξεπερνά κατά πολύ τις ανάγκες της εσωτερικής αγοράς.

1. Οι τιμές

Η πολιτική των τιμών είναι ο κεντρικός μηχανισμός για τον προσανατολισμό της μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης ανάπτυξης της γεωργίας λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη της ζήτησης στο εσωτερικό της Κοινότητας και των δυνατοτήτων διάθεσης στο εξωτερικό. Στην παρούσα κατάσταση των αγορών και λαμβάνοντας υπόψη τις προοπτικές για τα επόμενα έτη, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι επιβάλλεται μία περιοριστική πολιτική τιμών. Η Επιτροπή γνωρίζει εντούτοις τα όρια μέσα στα οποία καλείται να δράσει η πολιτική αυτή.

Μία μείωση των θεσμικών τιμών, ακόμη και αν ήταν δραστική, θα επιδρούσε προοδευτικά μόνο στο επίπεδο της παραγωγής και θα είχε κατά πάσα πιθανότητα περιορισμένες επιπτώσεις στην κατανάλωση λόγω της σχετικής ανελαστικότητας της ζήτησης των γεωργικών προϊόντων.

Μια αυστηρή πολιτική που θα συνεπάγεται γενική μείωση των τιμών θα είχε εκτός των άλλων πολύ άνισες επιπτώσεις στα εισοδήματα λόγω της μεγάλης ετερογένειας των διαρθρώσεων στο εσωτερικό της Κοινότητας, η οποία εντείνεται ακόμη περισσότερο με την προσχώρηση της Ισπανίας και της Πορτογαλίας. Μεταξύ των εναλλακτικών λύσεων που παρουσιάζονται στο Πράσινο Βιβλίο, για την αντιμετώπιση του μειονεκτήματος αυτού, συγκαταλέγεται η χορήγηση άμεσων ενισχύσεων, όπως π.χ. ενισχύσεων που αποσκοπούν στην συμπλήρωση των εισοδημάτων των γεωργικών νοικοκυριών, ή ενισχύσεων με περισσότερο διαρθρωτικό χαρακτήρα υπέρ των εκμεταλλεύσεων που είναι δυνατό να καταστούν μακροπρόθεσμα οικονομικά βιώσιμες. Εξάλλου η κατά κανόνα προσφυγή σε τέτοιου είδους ενισχύσεις φαίνεται δύσκολη, λαμβάνοντας υπόψη τις πολύ διαφοροποιημένες οικονομικές και διαρθρωτικές πραγματικές συνθήκες που επικρατούν σήμερα στην Κοινότητα, για λόγους διοικητικούς και συγχρόνως δημοσιονομικούς. Αντίθετα, οι άμεσες ενισχύσεις που θα έχουν πιο συγκεκριμένο χαρακτήρα μπορούν να αποδειχθούν ένα χρήσιμο συμπληρωματικό μέσο στη διαχείριση της αγοράς ή να αμβλύνουν ορισμένα διαρθρωτικά προβλήματα.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι η πολιτική των τιμών πρέπει να συμπληρωθεί με άλλους μηχανισμούς που μπορούν να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα και την επιλεκτικότητα της προβλεπόμενης ενέργειας. Τα συμπληρωματικά αυτά μέτρα θα πρέπει κυρίως να επιτρέψουν να ληφθεί καλύτερα υπόψη το πρόβλημα εισοδήματος που αντιμετωπίζουν οι μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και συγχρόνως τα προβλήματα των περιοχών όπου βρίσκονται συγκεντρωμένες πολλές διαρθρωτικά αδύναμες εκμεταλλεύσεις.

2. Οι ποσοστώσεις παραγωγής

Οι ποσοστώσεις παραγωγής έχουν εμφανώς το πλεονέκτημα ότι δρουν γρήγορα και άμεσα στην ποσότητα που παράγεται, υπό τον όρο βέβαια ότι τυγχάνουν σωστής και αποτελεσματικής διαχείρισης. Η Επιτροπή ανέφερε ήδη στο "Πράσινο Βιβλίο" τα διάφορα μειονεκτήματα του μηχανισμού αυτού, που αποτελεί κατά κάποιο τρόπο την κατάληξη και τη θεσμοποίηση ενός συστηματικού διαχωρισμού της διαδικασίας παραγωγής από την πραγματικότητα που επικρατεί στην αγορά. Η γνώμη της Επιτροπής ενισχύεται από το γεγονός ότι ο γεωργικός κόσμος συμερίζεται τις επιφυλάξεις της όσον αφορά το μηχανισμό αυτό και προτιμά την ευθύνη από τον καταναγκασμό. Η Επιτροπή παραμένει πεπεισμένη ότι πρέπει να εκλείψει πάση θυσία ο κίνδυνος ενός σταδιακού ελέγχου της γεωργικής δραστηριότητας, της έλλειψης κινητικότητας των συντελεστών παραγωγής και της ολοένα και πιο έντονης απομόνωσης του τομέα από το γενικό οικονομικό πλαίσιο.

Αν και η επιλογή αυτή δίνει εκ πρώτης όψεως την ψευδαίσθηση της ασφάλειας, θα ήταν εντελώς αντίθετη προς τα συμφέροντα των γεωργών, και κυρίως των νέων και αυτών που θεωρούν τη γεωργία μία πραγματική δραστηριότητα επιχειρηματία.

Η σαφής αυτή θέση της Επιτροπής μπορεί να φανεί ότι έρχεται σε αντίθεση με το γεγονός ότι χρειάστηκε να προτείνει στο παρελθόν την καθιέρωση ποσοστώσεων στον τομέα του γάλακτος. Πρέπει, ωστόσο, να υπενθυμιστεί ότι επέλεξε τη λύση αυτή μόνο όταν διαπίστωσε ότι λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του τομέα, των διαστάσεων του προβλήματος, του διαθέσιμου χρόνου για την επίλυση του προβλήματος αυτού και της αποτυχίας των μηχανισμών του τομέα, έπρεπε να χρησιμοποιήσει μεταβατικά την έσχατη αυτή λύση.

Πρέπει εξάλλου να τονιστεί ότι σε περίπτωση νέας εφαρμογής των ποσοστώσεων θα ήταν δύσκολο και μάλιστα αδύνατο, αν θέλουμε να αποφύγουμε τη μετάθεση των προβλημάτων από τον ένα τομέα στον άλλο, να περιοριστεί η επέκτασή τους στο ένα ή στο άλλο προϊόν. Επιπλέον, η διαχείριση ενός καθιερωμένου ποσοστώσεων που θα κάλυπτε ένα μεγάλο μέρος της κοινοτικής γεωργικής παραγωγής θα δημιουργούσε σχεδόν άλυτα διοικητικά προβλήματα, κυρίως στην περίπτωση του ελέγχου της εξέλιξης των καλλιεργειών με ετήσιο κύκλο.

3. Η συνυπευθυνότητα των παραγωγών

Η αρχή της συνυπευθυνότητας, που εφαρμόστηκε με ποικίλες μορφές, οι οποίες ήταν προσαρμοσμένες στις διάφορες κοινές οργανώσεις αγορών, υφίσταται εδώ και περισσότερα χρόνια στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής. Η αρχή αυτή αποσκοπεί στη συμμετοχή του γεωργού εν μέρει ή εξ ολοκλήρου στα έξοδα διάθεσης της παραγωγής που ξεπερνά έναν καθορισμένο όγκο, ο οποίος καλείται συνήθως "όριο εγγύησης".

Το 1984 το Συμβούλιο τόνισε την ανάγκη εφαρμογής των "ορίων εγγύησης" σε όλους του γεωργικούς τομείς, όπου υπάρχει πλεόνασμα παραγωγής ή για τους οποίους οι δαπάνες του προϋπολογισμού ενδέχεται να αυξηθούν με ταχύ ρυθμό.

Η αρχή της συνυπευθυνότητας μπορεί να λάβει συγκεκριμένη μορφή, ανάλογα με τις περιπτώσεις, με μείωση των κοινών τιμών ή των τιμών παρέμβασης, με μείωση των ενισχύσεων, με περιορισμούς των ενισχύσεων σε συνάρτηση με μία μέγιστη ποσότητα, με την πληρωμή μιας εισφοράς που προορίζεται να καλύψει ορισμένες δαπάνες του προϋπολογισμού για τη διάθεση των προϊόντων, με τον καθορισμό ποσοστώσεων για την εγγυημένη παραγωγή κ.λ.π.· θα εφαρμόζεται δε στο εξής στους περισσότερους γεωργικούς τομείς και κυρίως σε αυτόν της ζάχαρης, του γάλακτος, των σιτηρών, της κράμβης, του ηλίανθου, του βαμβακιού, του καπνού, των μεταποιημένων προϊόντων με βάση τις τομάτες, του οίνου κ.λ.π.

Οι διάφορες μορφές συνυπευθυνότητας αποδεικνύονται τόσο αποτελεσματικές, σε επίπεδο προϋπολογισμού όσο και σε επίπεδο μέσων για τη συγκράτηση της παραγωγής, που χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό και με συνεκτικό τρόπο με την πολιτική των τιμών και αποτελούν το δεσμό μεταξύ του επιπέδου της συνυπευθυνότητας και της εξέλιξης της παραγωγής (όπως συμβαίνει π.χ. με το καθεστώς για το βαμβάκι) ή της δαπάνης που προκύπτει από τη διάθεση (όπως στην περίπτωση της ζάχαρης).

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η συνυπευθυνότητα πρέπει να παραμείνει ένα ουσιαστικό συμπλήρωμα της πολιτικής των τιμών και θα πρέπει να εφαρμόζεται σύμφωνα με κατάλληλες λεπτομέρειες εφαρμογής λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική και κοινωνική κατάσταση καθώς και την κατάσταση του προϋπολογισμού στο σχετικό τομέα.

Έτσι, όσον αφορά π.χ. τα σιτηρά η Επιτροπή κατέστησε γνωστή στην πρόθεσή της να προσαρμόσει την κοινή οργάνωση της αγοράς, χρησιμοποιώντας περισσότερους μηχανισμούς, συμπεριλαμβανομένης μιας εισφοράς συνυπευθυνότητας η οποία, προσαρμοζόμενη, λαμβάνει υπόψη τις διαρθρώσεις παραγωγής.

4. Παρέμβαση

α) Μία πιο ελαστική διαχείριση

Η παρέμβαση αποτελεί ένα από τα βασικά στοιχεία στις περισσότερες κοινές οργανώσεις αγοράς. Σκοπός της είναι να αμβλύνει τις υπερβολικές συγκυριακές διακυμάνσεις των τιμών και, κατ'επέκταση, τις εξελίξεις της παραγωγής που αποδεικνύονται δυσμενείς τόσο για τον παραγωγό όσο και για τον καταναλωτή. Η παρέμβαση συμβάλλει επίσης ορισμένες φορές στην ενίσχυση της θέσης του γεωργού απέναντι στο εμπόριο και στους διάφορους αγοραστές γεωργικών προϊόντων.

Όσον αφορά την πρώτη λειτουργία, πρέπει να τονισθεί ότι η παρέμβαση έχασε σιγά-σιγά την αρχική της λειτουργία, δηλαδή να χρησιμεύει σαν "δίχτυ ασφαλείας" κατά το μέτρο που η Κοινότητα πέρασε, για πολλούς τομείς, από ένα στάδιο ελλείμματος σε ένα στάδιο πλεονάσματος.

Στη συνέχεια της προοδευτικής μείωσης των τιμών της αγοράς, η παρέμβαση έγινε μία ιδιαίτερα ελκυστική δυνατότητα διάθεσης δεδομένου ότι χάρη σε αυτή αποφεύγεται η προσπάθεια και οι κίνδυνοι που απορρέουν από την εμπορία. Υπό τις συνθήκες αυτές, αντί να προσανατολίζεται η παραγωγή με γνώμονα τη ζήτηση, η παρέμβαση καθίσταται ένας μηχανισμός που ενθαρρύνει μία τεχνητή προσφορά χωρίς πραγματική δυνατότητα διάθεσης.

Σε μία αγορά που παρουσιάζει διαρθρωτικά πλεονάσματα, ρυθμιστικό ρόλο διαδραματίζουν οι εξαγωγές, αν και αυτές έχουν τα δικά τους όρια. Μία σταδιακή μεταβολή της ισορροπίας μεταξύ παρέμβασης και εξαγωγών αποδεικνύεται λοιπόν αναγκαία για έναν ορθολογικότερο προσανατολισμό της παραγωγής.

Όσον αφορά το ρόλο της παρέμβασης στην ενίσχυση βάσει συμβάσεων θέσης των γεωργών, είναι βέβαιο ότι η σχετική λειτουργία της παρέμβασης χάνει σιγά-σιγά τη σημασία της δεδομένου ότι ο γεωργικός κόσμος οργανώνεται και κατορθώνει να δημιουργήσει τις απαραίτητες διαρθρώσεις, π.χ. συνεταιριστικού χαρακτήρα, που περιορίζουν στο ελάχιστο τα μειονεκτήματα που προκύπτουν από μία μεγάλη διασπορά της προσφοράς απέναντι σε μία σχετικά συγκεντρωμένη ζήτηση. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η εξέλιξη προς μία καλύτερη οργάνωση του γεωργικού κόσμου είναι ένας στόχος που πρέπει να επιδιωχθεί. Η Επιτροπή προτίθεται να συμβάλλει στην επίλυση του προβλήματος αυτού ευνοώντας την εξέλιξη αυτή και όχι παγιώνοντας την αλλοίωση των χαρακτηριστικών της παρέμβασης.

Λαμβάνοντας υπόψη τις θεωρήσεις αυτές πρέπει να προβλεφθούν προσαρμογές του συστήματος για να αρθούν ορισμένα εμπόδια και για να ξανάβρει η παρέμβαση την αρχική της λειτουργία. Μόνο η διαφύλαξη της αρχικής λειτουργίας μέσω προσαρμογών που καθίστανται αναγκαίες από τη μεταβολή των συνθηκών της αγοράς και όχι η παγίωση ενός μηχανισμού, ο οποίος δημιουργήθηκε μία δεδομένη στιγμή και σε συνάρτηση με μία κατάσταση που έκτοτε έχει αλλάξει ριζικά, εξασφαλίζει τη συνέχιση και τη σταθερότητα του κεκτημένου.

β) Τα κριτήρια ποιότητας

Η πολιτική ποιότητας επιδιώκει δύο στόχους που ανταποκρίνονται στις παρούσες ανάγκες. Αφενός τείνει να συγκεράσει την παραγωγή με τις ανάγκες της αγοράς και των αγοραστών και αφετέρου συμβάλλει στον περιορισμό της ποσοτικής ανάπτυξης της παραγωγής δεδομένου ότι πολύ συχνά η ποιότητα συνεπάγεται ποσοτικά μειωμένες αποδόσεις.

Ως προς το θέμα αυτό, πρέπει να τονισθεί ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, το κοινοτικό πλεόνασμα έχει ποιοτικό και όχι ποσοτικό χαρακτήρα, με την έννοια ότι το πλεόνασμα αφορά μόνο ορισμένες ποιότητες ή ποικιλίες σ' ένα δεδομένο τομέα.

Η Επιτροπή επιδιώκει να συνεχίσει τις προσπάθειες στον τομέα αυτό με όλα τα κατάλληλα μέσα και, ιδιαίτερα, με την προσαρμογή της τιμής παρέμβασης σύμφωνα με τις διαφορές που διαπιστώνονται στην αγορά για τα προϊόντα διαφορετικών ποιότητων. Η προσαρμογή των τιμών είναι, πράγματι, απαραίτητη όταν η τιμή παρέμβασης προσεγγίζει την τιμή της αγοράς, όπως συμβαίνει επί του παρόντος σε πολλούς γεωργικούς τομείς, και έτσι αποβαίνει ένα πολύ ισχυρός πόλος έλξης και προσανατολισμού για τον παραγωγό.

Επίσης, σύμφωνα με τον προοδευτικά αυξανόμενο ρόλο των εξαγωγών ως μέσο διάθεσης και ρυθμιστικό στοιχείο της αγοράς, εμφανίζεται ότι είναι ακόμη περισσότερο απαραίτητο το να ληφθεί υπόψη στην πολιτική που ακολουθείται μέσα σ' αυτό το πλαίσιο και η ποιότητα.

γ) Η διάθεση των αποθεμάτων που έχουν απομείνει από προηγούμενα έτη.

Οι μεγάλες ποσότητες των αποθεμάτων όχι μόνο συνεπάγονται σημαντικές επιβαρύνσεις του προϋπολογισμού, αλλά μειώνουν, επίσης, τη συμβατική εξουσία έναντι των πιθανών αγοραστών και συμβάλλουν, ως εκ τούτου, στη συμπίεση της αγοράς και τη δημιουργία κλίματος αστάθειας.

Οι εξελίξεις των τελευταίων ετών οδήγησαν σε συσσώρευση των αποθεμάτων παρέμβασης που δημιουργούν, ιδίως όσον αφορά το βούτυρο και το βόειο κρέας ακόμη σοβαρότερα προβλήματα, δεδομένου ότι πρόκειται για προϊόντα που υφίστανται φθορά.

Στην περίπτωση του βουτύρου, πρόκειται για συσσωρευμένα αποθέματα, κατά μεγάλο τμήμα, πριν από την εφαρμογή του συστήματος των ποσοστώσεων στα γαλακτοκομικά προϊόντα ως προς τον τομέα του βοείου κρέατος, επί του παρόντος θίγεται έμμεσα από τις συνέπειες της εφαρμογής των εν λόγω ποσοστώσεων και από το υψηλό ποσοστό της σφαγής αγελάδων, πέρα από τα κανονικά όρια, που αποτελεί τη συνέπεια της εφαρμογής του νέου αυτού συστήματος. Και στις δύο περιπτώσεις, ένα σημαντικό τμήμα της αποθεματοποιημένης παραγωγής είναι αποθηκευμένο για περισσότερο από ένα έτος.

Η Επιτροπή έχει επίγνωση της σοβαρότητας του προβλήματος και των συνεπειών του· ανέλαβε, λοιπόν, πρωτοβουλίες που πρέπει να συμβάλλουν στην προοδευτική εξυγίανση της κατάστασης. Πρότεινε, επίσης, τη χορήγηση κεφαλαίων με σκοπό τη μείωση της αξίας των προϊόντων παρέμβασης που υφίστανται φθορά, τη στιγμή της αποθεματοποίησης· αυτό θα συνέβαλε στη βελτίωση της διαφάνειας του προϋπολογισμού και θα διευκόλυνε τη διάθεση των αποθεματοποιημένων προϊόντων.

5. Οι καταναλωτές

Στο "Πράσινο Βιβλίο" η Επιτροπή υπενθύμισε τα οφέλη που αποκομίζουν οι καταναλωτές από την Κοινή Γεωργική Πολιτική, ιδίως με τη σταθεροποίηση των αγορών και την εξασφάλιση των εφοδιασμών. Υπογράμμισε, επίσης, ότι στη διάρκεια των τελευταίων ετών, οι θεσμικές τιμές των γεωργικών προϊόντων εξελίχθηκαν γενικά βραδύτερα από το συντελεστή πληθωρισμού.

Ο καταναλωτής, σήμερα φαίνεται να ευαισθητοποιείται διαρκώς και περισσότερο για τη "φυσική" κατάσταση των προϊόντων διατροφής και για τις διαιτητικές τους ιδιότητες. Γενετικές επιρροές, ορμόνες, παρασιτοκτόνα, πρόσθετα, συντηρητικά, όλοι αυτοί οι όροι που χρησιμοποιούνται από τα μέσα επικοινωνίας τον ανησυχούν. Η Κοινότητα έχει ήδη καταβάλει σημαντικές προσπάθειες για να ανταποκριθεί στις ανησυχίες αυτές, απαγορεύοντας, ιδίως τις επιβλαβείς ουσίες, ενθαρρύνοντας τις υγιεινές ποικιλίες, αγωνιζόμενη κατά των επιδημιών, ενημερώνοντας τον καταναλωτή για το περιεχόμενο των επισιτιστικών παρασκευασμάτων, ρυθμίζοντας τις ποιότητες, εναρμονίζοντας τις νομοθεσίες, κλπ..... Η εργασία αυτή πρέπει να συνεχισθεί και ο καταναλωτής πρέπει να ενημερώνεται και κυρίως να έχει τις απαραίτητες εγγυήσεις. Αν επιτευχθεί η δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης τα αποτελέσματα θα είναι αναμφίβολα θετικά για την κατανάλωση. Ο προσανατολισμός αυτός εξυπηρετεί συγχρόνως τα συμφέροντα των παραγωγών και των καταναλωτών.

Μέσα στο ίδιο πνεύμα, πρέπει να ληφθούν υπόψη οι επιθυμίες ορισμένων καταναλωτών, ο αριθμός των οποίων αυξάνεται κανονικά, οι οποίοι θα ήθελαν να έχουν γεωργικά προϊόντα προερχόμενα από βιολογική παραγωγή, ακόμη και αν πρέπει να τα πληρώσουν ακριβότερα. Πρόκειται για αίτημα που έχουν συμφέρον να ικανοποιήσουν οι κοινοτικοί γεωργοί πριν το κάνουν οι γεωργοί τρίτων χωρών. Η Επιτροπή προτίθεται να αναλάβει την πρωτοβουλία για την προώθηση της παραγωγής αυτής μέσα σε νομοθετικό πλαίσιο που θα εξασφαλίζει την ελεύθερη κυκλοφορία και θα παρέχει επαρκείς εγγυήσεις. Ο καθορισμός των ετικετών στην περίπτωση αυτή όπως και σε άλλες περιπτώσεις, μπορεί να είναι μέσο κάλυψης των αναγκών τόσο των καταναλωτών όσο και των παραγωγών.

Στην κοινωνία μας, άλλωστε, τα πολυάριθμα διαφημιστικά μέσα προτρέπουν τον καταναλωτή στην αγορά ειδών διατροφής που είναι συχνά ανταγωνιστικά των παραδοσιακών γεωργικών προϊόντων. Για να μπορέσουν τα γεωργικά προϊόντα να αγωνιστούν κατά των προϊόντων αυτών με ίσους όρους, αφήνοντας πάντα ελεύθερο τον ανταγωνισμό, θα πρέπει να προβλεφθούν ενημερωτικές εκστρατείες, σε κοινοτικό ή εθνικό επίπεδο, που θα επιτρέψουν στον καταναλωτή να διαμορφώσει σαφή γνώμη για τις αποφάσεις του ως προς τις αγορές των προϊόντων αυτών. Για το σκοπό αυτό, προβλέπονται κεφάλαια, που προέρχονται γενικά από τις διάφορες μορφές συνυπευθυνότητας των παραγωγών, και έχουν ήδη καταβληθεί προσπάθειες στον τομέα αυτό. Οι ενημερωτικές αυτές εκστρατείες θα πρέπει να βελτιωθούν και να ενταθούν βάσει της αποκτηθείσας εμπειρίας από τις ήδη πραγματοποιηθείσες εκστρατείες.

6. Η διαφοροποίηση της παραγωγής

Η διαφοροποίηση της παραγωγής μπορεί να συμβάλει στην αξιοποίηση του γεωργικού δυναμικού της Κοινότητας, ενώ συγχρόνως αποφεύγεται η δημιουργία αυξημένων πλεονασμάτων.

Όπως αναφέρθηκε στο "Πράσινο Βιβλίο", οι τομείς που εμφανίζουν τις ευρύτερες προοπτικές, ως προς το θέμα αυτό, είναι των ελαιούχων και πρωτεϊνούχων προϊόντων για τα οποία η κοινοτική παραγωγή εμφανίζεται ελλειμματική, των προϊόντων όπως ορισμένα φρούτα που αυτή τη στιγμή είναι λίγο διαδεδομένα αλλά μπορούν να αναπτυχθούν μελλοντικά και των ξυλωδών προϊόντων.

Στον τομέα των ελαιούχων και πρωτεϊνούχων προϊόντων, η ανάπτυξη που πραγματοποιείται και που θα μπορούσε να συνεχίσει κωλύεται από τα προβλήματα κόστους που συνδέονται με τα κοινοτικά συστήματα στήριξης που ισχύουν αυτή τη στιγμή. Πρόκειται, πράγματι, για δαπανηρά συστήματα στα πλαίσια του προϋπολογισμού δεδομένου ότι λόγω μη ικανοποιητικής προστασίας έναντι των τρίτων χωρών, η Κοινότητα οφείλει να προσφεύγει σε ελλειμματικές αποζημιώσεις "DEFICIENCY PAYMENTS" ώστε τα προϊόντα αυτά να μπορούν να χρησιμοποιηθούν στην αμειψισπορά των κοινοτικών γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

Στο κεφάλαιο του "Πράσινου Βιβλίου" σχετικά με τις εξωτερικές σχέσεις, η Επιτροπή έθεσε το θέμα μιας περισσότερο ισόρροπης εξωτερικής προστασίας ώστε να είναι δυνατό να λυθεί το πρόβλημα αυτό. Ο προσανατολισμός αυτός συνεπάγεται, εντούτοις, δύσκολες διαπραγματεύσεις με τους εμπορικούς εταίρους μας και δε θα είμαστε ρεαλιστές αν πιστεύαμε ότι θα βρεθεί η λύση βραχυπρόθεσμα.

Περιμένοντας τη λύση και στο βαθμό που η επιβάρυνση του προϋπολογισμού προκύπτει από το ίδιο το εφαρμοζόμενο σύστημα και όχι από την ανάπτυξη πλεονασμάτων, δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ο τομέας αυτός κατά τον ίδιο τρόπο με τους τομείς που απολαύουν αποτελεσματικής προστασίας έναντι των τρίτων χωρών.

Εκτός από τις δύο αυτές ομάδες προϊόντων, φαίνεται ότι κι άλλες παραγωγές που αυτή τη στιγμή δεν έχουν μεγάλη ανάπτυξη (οπώραιο τύπου χαμοκέρασων, μούρων κλπ., φαρμακευτικά και αρωματικά φυτά, αμύγδαλα, μικρές κτηνοτροφικές μονάδες.....) θα μπορούσαν με τους κατάλληλους όρους να αναπτυχθούν σε ορισμένο βαθμό χωρίς, εντούτοις, να είναι απαραίτητο να προβλεφθούν δύσκολοι και δαπανηροί μηχανισμοί στήριξης. Είναι γεγονός ότι, η πολύ ισχυρή πόλωση της παραγωγής που διαπιστώνεται επί του παρόντος σε ορισμένους τομείς οφείλεται, τουλάχιστον κατά ένα μέρος στις απόλυτες εγγυήσεις που παρέχονται από τους αυστηρούς μηχανισμούς παρέμβασης. Η βαθμιαία περισσότερο εύκαμπτη παρέμβαση, η οποία θα προκαλέσει αυξημένη ευαισθησία έναντι της αγοράς από την πλευρά του παραγωγού θα πρέπει επίσης να ευνοήσει κάποια διαφοροποίηση και επαναπροσανατολισμό της παραγωγής.

Η Επιτροπή προτίθεται να αναλάβει πρωτοβουλίες στον τομέα της έρευνας, του πειραματισμού και της εκλαΐκευσης που αποδεικνύονται τα καλύτερα προσαρμοσμένα μέσα για την ενίσχυση της ανάπτυξης της τάσης αυτής.

Το δάσος μπορεί, επίσης να παίζει ένα ρόλο όχι μόνο σαν μέσο για συμπληρωματικά εισοδήματα, αλλά και στη χρήση των εδαφών που δεν χρησιμοποιούνται για γεωργικούς σκοπούς. Το δάσος θα μπορούσε να έχει ορισμένα πλεονεκτήματα ως εναλλακτική παραγωγή, δεδομένου ότι στην Κοινότητα υπάρχουν μεγάλες δασικές εκτάσεις και σε πολλές περιπτώσεις το δάσος είναι πηγή θέσεων απασχόλησης. Είναι μια δραστηριότητα που θα μπορούσε να ασκηθεί με διάφορους τρόπους ώστε να προσαρμοστεί στα χαρακτηριστικά των εκμεταλλεύσεων και των σχετικών περιοχών και η οποία υποστηρίζεται ήδη, σε ορισμένο βαθμό, από τον τομέα "διαρθρώσεις" της ΚΓΠ.

Η Επιτροπή ετοιμάζει ένα έγγραφο σχετικά με το δάσος για τη διεξαγωγή συζήτησης επί ορισμένων θεμάτων που αφορούν τη γεωργία και το δάσος. Μεταξύ των θεμάτων τα οποία η Επιτροπή θα επιθυμούσε να συζητηθούν ευρέως είναι τα εξής: "Ποιά είναι τα καλύτερα μέσα για να οργανωθεί

η επέκταση των διατιθέμενων για δάση επιφανειών στην Κοινότητα ; Υπό ποίους όρους το δάσος μπορεί να παίξει εναλλακτικό ρόλο ως προς τις πλεονασματικές γεωργικές παραγωγές; Πώς μπορούν να συνδυαστούν μέτρα τα οποία με είσπραξη φόρων ή με χορήγηση ενισχύσεων θα μπορέσουν να προωθήσουν αποτελεσματικά την ανάπτυξη ή την αξιοποίηση του δάσους;

7. Τεχνική πρόοδος και νέες χρήσεις

Η αύξηση της παραγωγής που διαπιστώνεται κατά τα τελευταία έτη οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην πρόοδο της τεχνικής. Η συμβολή της, ιδίως χάρη στην βιοτεχνολογία, φαίνεται ότι αυξάνει, όχι μόνο από πλευράς προσφοράς αλλά και από πλευράς ζήτησης. Πράγματι, η εξέλιξη της βιοτεχνολογίας θα επιφέρει αναμφισβήτητα την επέκταση των δυνατοτήτων διάθεσης για ορισμένα γεωργικά προϊόντα που παραδοσιακά καλλιεργούνται στην Κοινότητα (ζάχαρη, σιτηρά) καθώς και για εκείνα, η παραγωγή των οποίων είναι δυνατόν να αυξηθεί (για παράδειγμα ορισμένα ελαιούχα φυτά).

Ωστόσο, οι ποσότητες των γεωργικών προϊόντων που μπορούν να απορροφηθούν με αυτές τις νέες δυνατότητες διάθεσης είναι, τουλάχιστον βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, σχετικά περιορισμένες.

Το μεγαλύτερο εμπόδιο στη χρησιμοποίηση των νέων αλυσίδων παραγωγής είναι η υψηλή τιμή των γεωργικών πρώτων υλών. Για να συμμετέχει η κοινοτική γεωργία στις νέες αυτές εξελίξεις και για να μην αποτελεί το επίπεδο των τιμών κίνητρο για τους επενδυτές να εγκαταστήσουν τις επιχειρήσεις τους εκτός της Κοινότητας, η Επιτροπή πρότεινε σχετικά με αυτό το θέμα, καθεστώτα, τα οποία επιτρέπουν στις ενδιαφερόμενες βιομηχανίες να εφοδιάζονται στο επίπεδο των διεθνών τιμών. Τα προϊόντα που αφορούν τα καθεστώτα αυτά είναι προς το παρόν, τα σιτηρά και η ζάχαρη.

Η αύξηση της παραγωγικότητας πρέπει να προσφέρει σε ένα δεδομένο χρονικό διάστημα τη δυνατότητα πρόβλεψης παραγωγής που να προορίζεται ειδικά για βιομηχανικές χρήσεις και η οποία να είναι αρκετά ανταγωνιστική, ώστε να μην χρειάζονται πια οι εξαιρετικά δαπανηρές για τον προϋπολογισμό επιδοτήσεις. Η γεωργική έρευνα πρέπει να ενθαρρυνθεί και να προσανατολισθεί με αυτή την οπτική και έχοντας διαρκώς κατά νου ότι κάθε μεταγενέστερη αύξηση της παραγωγής πρέπει στο εξής να δικαιολογείται από την πραγματική και χωρίς επιδοτήσεις εξέλιξη των δυνατοτήτων διάθεσης.

Η Επιτροπή μελέτησε επίσης το πρόβλημα της χρησιμοποίησης ορισμένων κοινοτικών παραγωγών για την παρασκευή βιο-αιθανόλης. Παρουσίασε τις πρώτες της απόψεις στα πλαίσια του υπομνήματος σχετικά με την κοινή οργάνωση της αγοράς σιτηρών (COM (85) 700 τελικό). Το θέμα αυτό είναι εξαιρετικά περίπλοκο όσον αφορά τη στρατηγική που πρέπει να ακολουθηθεί όσο και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις. Η Επιτροπή πρόκειται αφενός να εμβαθύνει το θέμα για να καταλήξει σε μία αντικειμενική άποψη σχετικά με τις διάφορες συνισταμένες του και αφετέρου να εξακολουθήσει, να προωθεί στο άμεσο μέλλον τα σχετικά ερευνητικά προγράμματα.

B. Η διαρθρωτική πολιτική

Όπως έχει υπενθυμιστεί στο "Πράσινο Βιβλίο", ο γεωργικός τομέας συμμετείχε κατά τα είκοσι τελευταία χρόνια, στη σημαντική διαδικασία προσαρμογής που αφορούσε και συνεχίζει να αφορά ακόμη και σήμερα το σύνολο των οικονομικών τομέων, κυρίως λόγω της τεχνολογικής προόδου και της εξέλιξης των όρων ανταγωνισμού.

Ο αργός ωστόσο ρυθμός ανάπτυξης, η έλλειψη εναλλακτικών δυνατοτήτων απασχόλησης, η συμφόρηση των γεωργικών αγορών, καθιστούν ανεφάρμοστη μία στρατηγική ανάπτυξης βασισμένη κυρίως στη διαρκή κινητικότητα του εργατικού δυναμικού και των συντελεστών παραγωγής, καθώς και στην αύξηση της παραγωγής.

Έτσι το Συμβούλιο των Υπουργών εξέδωσε στις 12 Μαρτίου 1985 μία ενημέρωση του συνόλου των ισχυουσών ρυθμιστικών διατάξεων στον τομέα των γεωργικών διαρθρώσεων (κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 797/85 του Συμβουλίου) προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα.

Αυτή η προσαρμογή έλαβε υπόψη, σε ορισμένο βαθμό, τις τροποποιήσεις του πλαισίου μέσα στο οποίο καλείται να λειτουργήσει, κυρίως προσανατολίζοντας τις ενισχύσεις επενδύσεων προς στόχους, όπως τη μετατροπή της παραγωγής, τη βελτίωση της ποιότητας, της βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, την προστασία του περιβάλλοντος καθώς και σε γενικές γραμμές την επίτευξη της παραγωγικότητας μέσω της μείωσης του κόστους και όχι μέσω της αύξησης της παραγωγής.

Επομένως στο "Πράσινο Βιβλίο", η Επιτροπή βασίστηκε στην αρχή, μετά από τις πρόσφατες διευθετήσεις, ότι η Κοινότητα διαθέτει τα κύρια μέσα που είναι αναγκαία για την πραγματοποίηση της ενέργειάς της στον τομέα αυτό" ωστόσο έχει κάνει προβλέψεις για τις ενδεχόμενες συμπληρώσεις ή προσαρμογές.

Εξάλλου η Επιτροπή έχει τονίσει τη σημασία ανάληψης δράσης για τη δημιουργία εναλλακτικών ή συμπληρωματικών πηγών εισοδήματος στη γεωργία και επομένως την ανάγκη σημαντικής ενίσχυσης των δραστηριοτήτων των διαφόρων διαρθρωτικών ταμείων στις αγροτικές περιοχές με συμπληρωματικά χρηματοδοτικά μέσα. Για παράδειγμα η Κοινότητα με αυτό το πνεύμα αποφάσισε την εφαρμογή των ολοκληρωμένων προγραμμάτων για τις μεσογειακές περιοχές (Μ.Ο.Π.)

Όσον αφορά την ενέργεια της κοινωνικο-διαρθρωτικής πολιτικής στα πλαίσια της στρατηγικής συνόλου η οποία αποβλέπει στην αποκατάσταση της ισορροπίας των αγορών, μπορεί να αναληφθεί προς τέσσερις κύριες κατευθύνσεις.

1. Να υποστηρίξει την προσπάθεια προσαρμογής

Κατά κύριο λόγο, πρέπει να βοηθηθούν οι κάτοχοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων να προσαρμοσθούν στη νέα πραγματικότητα της αγοράς:

- με την ορθολογική οργάνωση του μηχανισμού παραγωγής προσανατολισμένη μάλλον προς μία καλύτερη οργάνωση, παρά προς την αχαλίνωτη αύξηση της παραγωγής"
- με τη διαφοροποίηση της παραγωγής ή την ποιοτική της βελτίωση"
- με δραστήρια αναζήτηση των δυνατοτήτων διάθεσης και με συστηματικότερη συνειδητοποίηση των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων τάσεων της αγοράς.

Για το σκοπό αυτό, οι υπηρεσίες που παρέχουν στον κάτοχο της γεωργικής εκμετάλλευσης την τεχνική και οικονομική βοήθεια που είναι αναγκαία για τη σωστή διαχείριση της επιχείρησής του, αποτελούν πάντα ένα καθοριστικό στοιχείο για την ανάπτυξη της γεωργικής δραστηριότητας, κυρίως όσον αφορά τις οικογενειακές εκμεταλλεύσεις.

Οι από πολλές απόψεις εξαιρετικές αποδόσεις που διαπιστώνονται σε ορισμένες χώρες της Κοινότητας αναμφίβολα οφείλονται, σε μεγάλο βαθμό, στην αποτελεσματικότητα των εν λόγω υπηρεσιών παροχής βοήθειας. Είναι σίγουρα ιδιαίτερα φανερό η ανάγκη μιας τέτοιας βοήθειας όπως συμβαίνει σήμερα στην περίπτωση της προσαρμογής του προσανατολισμού της παραγωγής και της οργάνωσης της εκμετάλλευσης σύμφωνα με τις σχετικά ριζικές μεταβολές του οικονομικού πλαισίου και των δεδομένων της αγοράς ή στην περίπτωση προοδευτικής αλλαγής της στάσης του παραγωγικού τομέα που μέχρι σήμερα χαρακτηρίζεται από κάποια παθητικότητα έναντι της αγοράς.

Η βοήθεια αυτή που σε μεγάλο βαθμό βασίζεται στην κρατική διοίκηση και στις διαρθρώσεις που έχουν δημιουργήσει οι γεωργικές επαγγελματικές οργανώσεις, εξελίχθηκε διαφορετικά από χώρα σε χώρα. Ωστόσο είναι δύσκολο να ενθαρρυνθούν, με ομοιόμορφο και συγκεντρωτικό τρόπο, πρωτοβουλίες που πρέπει να προσαρμόζονται στην τοπική πραγματικότητα. Οι πειραματισμοί που έγιναν μέχρι σήμερα είναι μάλλον απογοητευτικοί. Ωστόσο είναι σημαντικό να συνεχισθεί η προσπάθεια για την κάλυψη ορισμένων ελλείψεων κυρίως στις περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή διαρθρωτικά μειονεκτήματα.

Η Επιτροπή προτίθεται να αναλάβει σημαντικότερες δεσμεύσεις στον τομέα της προώθησης και του συντονισμού της γεωργικής έρευνας και του πειραματισμού. Η πολιτική στον τομέα της γεωργικής έρευνας πρέπει να ενισχυθεί. Η εφαρμογή της τεχνολογίας πρέπει να οργανωθεί με αποτελεσματικό τρόπο κυρίως προς όφελος των λιγότερο αναπτυγμένων περιοχών για να καλυφθεί η καθυστέρηση που έχει σημειωθεί στον τομέα αυτό. Η Επιτροπή είναι εξάλλου πρόθυμη να εξετάσει, σε συνεργασία με τις εθνικές διοικήσεις και τις γεωργικές επαγγελματικές οργανώσεις, τα αποτελεσματικότερα μέσα για τη βελτίωση των υπηρεσιών γεωργικών εφαρμογών και διαχείρισης και εκείνων που παρέχουν στους γεωργούς πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση της αγοράς.

2. Να διευκολύνει τη διάθεση των προϊόντων

Δεύτερο, πρέπει να ενισχυθούν ιδιαίτερα οι διαρθρώσεις που μπορούν να διευκολύνουν τη διάθεση της παραγωγής με μία καλύτερη οργάνωση της εμπορίας και με τη βελτίωση της μεταποίησης.

Μια εμπορική διάρθρωση που εξασφαλίζει την αναγκαία διαφάνεια και μια ανταγωνιστική μεταποιητική βιομηχανία αποτελούν πράγματι τους καλύτερους σύμμαχους του γεωργού. Σε πολλές περιπτώσεις είναι πιθανό ότι αυτή είναι η αιτία αποτυχιών ή απογοητεύσεων παρά η ίδια η παραγωγή. Για παράδειγμα, η δυνατότητα ανάπτυξης ορισμένων εναλλακτικών παραγωγών συνδέεται στενά με τη δημιουργία των κατάλληλων εμπορικών και βιομηχανικών υποδομών.

Οι πρόσφατες προσαρμογές του κανονισμού 355/77, που έχει ήδη αποδειχθεί ένα πολύ αποτελεσματικό μέσο κατά το παρελθόν, έχουν επεκτείνει τις δυνατότητές τους. Η Επιτροπή θα υποστηρίξει έντονα τις προσπάθειες στον τομέα αυτό και είναι έτοιμη, στην περίπτωση ανεπαρκών δημοσιονομικών χορηγήσεων, να αναλάβει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες για την αύξησή τους.

3. Να συμβάλει στη μείωση του δυναμικού της παραγωγής και να ευνοήσει την εγκατάσταση των νέων γεωργών

Τρίτο, πρέπει να προβλεφθούν μέτρα για την επίτευξη μιας καλύτερης ισορροπίας στον τομέα της παραγωγής, βοηθώντας συγχρόνως ορισμένες κατηγορίες γεωργών στους οποίους πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα πλαίσια των προσαρμογών που έχουν αναληφθεί.

Πράγματι, η εξέλιξη της τεχνικής προόδου θα προκαλέσει αναμφίβολα αύξηση των κατά μονάδα αποδόσεων και επομένως της προσφοράς προϊόντων που πρέπει να διατεθούν στην αγορά, ενώ η ζήτηση προβλέπεται στάσιμη ή τουλάχιστον λιγότερο δυναμική. Γι' αυτό χρειάζεται να μετατραπεί ένα μέρος των εκτάσεων για μη γεωργικές χρήσεις δηλαδή προς την αναδάσωση, ακόμη προς τύπους γεωργίας που δεν είναι πολύ εντατική.

Εξάλλου, οι νέοι που καλούνται να αναλάβουν τη γεωργική δραστηριότητα κάτω από τις σημερινές συνθήκες μειονεκτούν όχι μόνο λόγω του κορεσμού των αγορών αλλά και λόγω της ιδιαίτερα μειωμένης κινητικότητας των παραγωγικών μέσων, ιδίως του εδάφους, και αντιμετωπίζουν μεγάλες δυσκολίες να δημιουργήσουν εκμεταλλεύσεις ικανού μεγέθους και επομένως βιώσιμες.

Εξάλλου δύσκολη είναι η κατάσταση των ηλικιωμένων κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων που άρχισαν το επάγγελμα όταν τα στοιχεία της αγοράς ήταν τελείως διαφορετικά σε σχέση με σήμερα. Λόγω της ηλικίας, της κατάρτισης, των συνθηκών που έχουν αποκτήσει κατά την πολυετή δραστηριότητά τους, θα είναι δύσκολο, για μερικούς από αυτούς και κυρίως για εκείνους που δεν έχουν διάδοχο, να καταβάλλουν τις αναγκαίες προσπάθειες για να αναθεωρήσουν ουσιαστικά την οργάνωση της δραστηριότητάς τους. Για τους ίδιους λόγους φαίνεται δύσκολος ο επαναπροσανατολισμός προς μια άλλη δραστηριότητα, ιδιαίτερα υπό τις σημερινές οικονομικές συνθήκες.

Η Επιτροπή για να ανταποκριθεί στις ανησυχίες αυτές προβλέπει ένα μέτρο σύμφωνα με το οποίο προσφέρεται στους γεωργούς ηλικίας 55 μέχρι 65 ετών μία ετήσια αποζημίωση πρόωρης συνταξιοδότησης και μία πριμοδότηση εφάπαξ ανά εκτάριο στην περίπτωση που ο κάτοχος της γεωργικής εκμετάλλευσης παύει να ασκεί δραστηριότητα και οι εκτάσεις του είτε δεν καλλιεργούνται και παραμένουν χέρσες για ορισμένα χρόνια είτε χρησιμοποιούνται για μη γεωργικούς σκοπούς όπως δενδροφύτευση, αθλητισμό, αναψυχή..... Πρέπει να μελετηθεί συγχρόνως ο τρόπος με τον οποίο τα μέτρα που έχουν ληφθεί στο πλαίσιο συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας υπέρ των μισθωτών στη γεωργία μπορούν να ενταχθούν στην προσπάθεια αυτή.

Στην περίπτωση που οι γεωργοί ηλικίας 55 μέχρι 65 ετών παύουν να ασκούν τις δραστηριότητές τους και αναθέτουν την ευθύνη της εκμετάλλευσης σε ένα νέο γεωργό, μπορούν επίσης να λάβουν μία ετήσια αποζημίωση πρόωρης συνταξιοδότησης υπό την προϋπόθεση ότι ο διάδοχος αναλαμβάνει τη δέσμευση μετατροπής της εκμετάλλευσης, για παράδειγμα προς εναλλακτικές παραγωγές, προς μια παραγωγή ποιότητας ή ακόμη προς ένα σύστημα παραγωγής που λαμβάνει υπόψη τα περιβαλλοντολογικά προβλήματα.

Για να ληφθούν υπόψη οι περιφερειακές και εθνικές ιδιομορφίες και για να ενισχυθεί κατ'αυτόν τον τρόπο η αποτελεσματικότητα του μέτρου θα μπορούν να προσαρμόζονται, το ποσό των αποζημιώσεων και το ύψος της κοινοτικής απόδοσης.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να μελετά τις δυνατότητες πρόβλεψης άλλων ενεργειών που διευκολύνουν τη μετατροπή μέρους των εκτάσεων προς άλλες εξω-γεωργικές δραστηριότητες. Μία δραστήρια και με πλατύ πεδίο εφαρμογής πολιτική που θα αποσκοπούσε σε μείωση του δυναμικού παραγωγής θα είχε πράγματι καταφανή χρησιμότητα στα σημερινά πλαίσια της παραγωγής και της αγοράς, αλλά δημιουργεί προβλήματα χρηματοδοτικά και ελέγχου που δεν είναι αμελητέα. Κυρίως, πρέπει να μελετηθούν λεπτομερώς οι πειραματισμοί που έχουν ήδη πραγματοποιήσει στον τομέα αυτό ορισμένες τρίτες χώρες.

4. Να συμβάλει στη διατήρηση της γεωργικής δραστηριότητας

Τέταρτο, πρέπει να ενισχυθούν τα μέτρα για τη συνειδητοποίηση του αναντικατάστατου ρόλου της γεωργικής δραστηριότητας σε ορισμένες ζώνες της Κοινότητας και να αμειφθούν δίκαια οι υπηρεσίες που παρέχει η δραστηριότητα αυτή στο κοινωνικό σύνολο, για τη χωροταξία καθώς και για τη διαφύλαξη της κοινωνικής ισορροπίας και του περιβάλλοντος.

Η Επιτροπή προτίθεται να προτείνει την επέκταση και την ενίσχυση του καθεστώτος υπέρ της ορεινής γεωργίας και ορισμένων μειονεκτικών ζωνών (Τίτλος III του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 797/85). Η ενίσχυση αυτή θα πραγματοποιηθεί έτσι ώστε να μην προκαλέσει αύξηση η εντατικοποίηση της παραγωγής, διότι ο μοναδικός της στόχος είναι η εξασφάλιση ενός ικανοποιητικού εισοδήματος και επομένως η συμβολή στη διατήρηση, στις ζώνες αυτές, της αναγκαίας γεωργικής δραστηριότητας για τη διαφύλαξη της κοινωνικής και φυσικής ισορροπίας.

Εξάλλου η Επιτροπή προτίθεται, κατά την εφαρμογή του άρθρου 18 του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 797/85, να προτείνει ενέργειες που εντάσσονται στις ενέργειες των άλλων κοινοτικών ταμείων διαρθρωτικού χαρακτήρα και δανειοδοτικά μέσα για τη βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας ορισμένων αγροτικών ζωνών της Κοινότητας διευκολύνοντας ιδίως τη δημιουργία εναλλακτικών πηγών απασχόλησης.

Γ. Προστασία του περιβάλλοντος και διατήρηση της υπαίθρου

Οι διαβουλεύσεις επιβεβαίωσαν το αυξανόμενο ενδιαφέρον για το περιβάλλον και τη διατήρησή του. Η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης στο πρόβλημα αυτό οδηγεί στον πολλαπλασιασμό των πρωτοβουλιών για τη ρύθμιση του θέματος αυτού. Έτσι, κάθε παραγωγική δραστηριότητα πρέπει στο εξής να λαμβάνει υπόψη τις συνέπειες για το περιβάλλον κατά τον προγραμματισμό της.

Αυτό αφορά επίσης ολοένα και περισσότερο τη γεωργία λόγω των μέτρων που αποβλέπουν στον έλεγχο της κατά κόρον χρησιμοποίησης παρασιτοκτόνων και λιπασμάτων ή ορισμένων τύπων εκτροφής. Γι' αυτό, σε ορισμένα κράτη μέλη, η εφαρμογή διατάξεων σχετικά με τις εντατικές εκτροφές, ιδίως τη χοιροτροφία, θέτει επειγόντως το θέμα μιας κοινής ενέργειας, όχι μόνο για την προστασία του περιβάλλοντος αλλά και για την εξασφάλιση θεμιτών όρων ανταγωνισμού. Με το ίδιο πνεύμα είναι δύσκολο να εξαιρούνται επ' αόριστον οι γεωργικές επιχειρήσεις και ιδίως εκείνες οι οποίες λόγω της διάρθρωσής τους και της οργάνωσης παραγωγής, μπορούν σχεδόν να εξομοιωθούν με βιομηχανικές επιχειρήσεις, από την αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει".

Ωστόσο, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η επιβολή ορισμένων περιορισμών υποχρεώνει τον κάτοχο της γεωργικής εκμετάλλευσης να προσαρμόσει τις συνήθειες τεχνικές μεθόδους παραγωγής. Συνεπώς, αυτό πρέπει να γίνει εφόσον έχει στη διάθεσή του την αναγκαία τεχνική συνδρομή και επομένως μπορεί να προσαρμοσθεί κάτω από καλές συνθήκες. Η Επιτροπή έχει την πρόθεση να μελετήσει λεπτομερώς το θέμα αυτό και να αναλάβει τις αναγκαίες πρωτοβουλίες ιδίως για την προώθηση της έρευνας και των πειραματισμών σχετικά με τις τεχνικές παραγωγής που είναι καλύτερα προσαρμοσμένες για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου κάτω από οικονομικές ικανοποιητικές συνθήκες. Εξάλλου, πρέπει να προβλεφθούν επίσης οι κατάλληλες διαδικασίες σχεδιασμού που περιλαμβάνουν ιδίως μια σφαιρική εκτίμηση της επίπτωσης επί του περιβάλλοντος των μεγάλων σχεδίων που αφορούν τη χρησιμοποίηση του εδάφους και να μελετηθεί η δυνατότητα περιορισμού, και σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα απαγόρευσης, της χορήγησης κρατικών ενισχύσεων για αποστραγγιστικά έργα.

Αντίθετα με τις άλλες δραστηριότητες, η γεωργία μπορεί ωστόσο, στο μέτρο που τηρεί ορισμένους κανόνες, να διευρύνει τη θετική συμβολή της στη διαφύλαξη του περιβάλλοντος. Έτσι έχει γίνει δεκτή η χρησιμότητα ενός κοινού καθεστώτος ενισχύσεων υπέρ των γεωργών που ανταποκρίνονται στο μέλημα αυτό, στα πλαίσια του νέου κανονισμού γεωργικών διαρθρώσεων (κανονισμός 797/85, άρθρο 19). Η Επιτροπή ανέλαβε τη δέσμευση να προτείνει ένα κοινό πλαίσιο για την προώθηση της διατήρησης του αγροτικού περιβάλλοντος και της προστασίας συγκεκριμένων τοποθεσιών και θα υποβάλει προσεχώς στο Συμβούλιο τις αναγκαίες προτάσεις. Πρέπει να εξασφαλισθεί η στήριξη του εισοδήματος των γεωργών που συνεχίζουν (ή εισάγουν) πρακτικές γεωργικής παραγωγής που συμβιβάζονται με τις απαιτήσεις για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και να ενταχθούν οι ενέργειες που αναλαμβάνονται στο πλαίσιο της ΚΓΠ στη γενική πολιτική περιβάλλοντος. Είναι δυνατό να προβλεφθεί χρηματοδοτική συμμετοχή της Κοινότητας σε τέτοιες ενισχύσεις εισοδήματος.

Σε γενικές γραμμές επομένως, η συνειδητοποίηση της μέριμνας για το περιβάλλον είναι θετική για το γεωργικό τομέα. Πράγματι μπορεί να συνεπάγεται συμπληρωματικό εισόδημα για τον κάτοχο γεωργικής εκμετάλλευσης, βάσει της ενέργειας που συνίσταται στη χορήγηση ειδικών ενισχύσεων και μπορεί να συμβάλει στην αποκατάσταση ορισμένων διαταράξεων της ισορροπίας της αγοράς που οφείλονται σε μια ιδιαίτερα εντατική εκμετάλλευση του εδάφους.

Δ. Εξωτερικές σχέσεις

Η προοδευτική μετάβαση από μια ελλειμματική σε μία πλεονασματική κατάσταση οδήγησε στο να λαμβάνεται όλο και περισσότερο υπόψη η εξωτερική διάσταση κατά τη σύλληψη και διαχείριση της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής.

Για τους πλεονασματικούς τομείς που αποτελούν την πλειοψηφία στη γεωργία της Κοινότητας, οι δυνατότητες διάθεσης προς τις τρίτες χώρες αποτελούν συγχρόνως ένα βασικό στοιχείο για την ισορροπία της αγοράς και ένα ουσιαστικό στοιχείο αναφοράς για τον ποσοτικό και ποιοτικό προσανατολισμό της παραγωγής. Έτσι η Επιτροπή έχει συμπεριλάβει στο "Πράσινο Βιβλίο" ένα κεφάλαιο για το διεθνές εμπόριο. Κατά τις διαβουλεύσεις φάνηκε ότι οι γεωργικοί κύκλοι δίνουν ιδιαίτερη σημασία στο θέμα αυτό και ότι ορισμένες διευθετήσεις του καθεστώτος εισαγωγής θεωρούνται πρωταρχικές κατά τις ενδεχόμενες προσαρμογές των μηχανισμών της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής.

Η Κοινότητα μπορεί, στην περίπτωση των παγιοποιημένων προϊόντων στα πλαίσια της GATT, να τροποποιήσει το καθεστώς εισαγωγής μόνο μετά από διαπραγματεύσεις με τους εμπορικούς της εταίρους. Επομένως, το να εξαρτηθεί κάθε προσαρμογή των διατάξεων της ΚΓΠ από την τροποποίηση των εν λόγω εξωτερικών καθεστώτων, όπως φαίνεται ότι επιθυμούν ορισμένοι γεωργοί, σημαίνει την αποδοχή της αδυναμίας της Κοινότητας να ρυθμίσει μόνη της τα δικά της εσωτερικά προβλήματα" πρόκειται βέβαια για μια άποψη την οποία δεν μπορεί να λάβει υπόψη η Επιτροπή. Η Επιτροπή είναι ωστόσο της γνώμης ότι πρέπει να καταβληθεί προσπάθεια από τους άλλους εμπορικούς εταίρους της Κοινότητας παράλληλα με αυτήν που ζητείται από τους κοινοτικούς παραγωγούς για να προσαρμοστούν στην πραγματικότητα της αγοράς και για να μειωθούν τα πλεονάσματα.

Εν αναμονή μιας ενδεχόμενης διαπραγμάτευσης, είναι δυνατόν εξάλλου να ληφθούν υπόψη ορισμένες ανισορροπίες στα πλαίσια της εξωτερικής προστασίας και να εξασφαλισθεί η κοινοτική προτίμηση με άλλα μέσα. Έτσι η Επιτροπή, στο πρόσφατο υπόμνημά της σχετικά με την προσαρμογή της κοινής οργάνωσης της αγοράς σιτηρών, έχει προβλέψει την υπαγωγή των προϊόντων υποκατάστασης που εισάγονται στην Κοινότητα με μηδενικό ή πολύ χαμηλό δασμό, στην εσωτερική κατανάλωση σιτηρών, πράγμα που οδηγεί σε ισοδύναμη μείωση του μέρους της παραγωγής επί του οποίου υπολογίζεται η συνυπευθυνότητα. Έτσι, ελλείψει κατάλληλης προστασίας, η Κοινότητα έχει θεσπίσει, για παράδειγμα για τους ελαιούχους σπόρους και τα έλαια φυτικής προέλευσης, ένα καθεστώς ενισχύσεων κατά τη μεταποίηση που συνοδεύεται από ελάχιστες τιμές, που λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα των παραγωγών.

Πρέπει επίσης να τονισθεί ότι, όπως έχει αναφερθεί στο "Πράσινο Βιβλίο", η ενίσχυση της εξωτερικής προστασίας σε ορισμένους τομείς πρέπει να συνοδεύεται από μία μείωση της προστασίας σε άλλους. Πράγματι είναι αδιανόητο να γίνονται συγχρόνως διαπραγματεύσεις για τη παγιοποίηση και ακόμη για τη βελτίωση των εξαγωγικών μας συναλλαγών και να κλείνουν εντελώς τα σύνορά μας στις εισαγωγές. Η αυτάρκεια δεν είναι ένα πρότυπο επιθυμητό για μια Κοινότητα η οικονομία της οποίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις συναλλαγές και η οποία είναι υποχρεωμένη να εισάγει τις περισσότερες από τις πρώτες ύλες τις οποίες χρειάζεται.

Στο κεφάλαιο αυτό η Επιτροπή επιβεβαιώνει στο στάδιο αυτό, το ενδιαφέρον που παρουσιάζουν οι απόψεις που αναφέρονται στο "Πράσινο Βιβλίο", οι οποίες αφορούν τόσο το καθεστώς κατά την εισαγωγή όσο και το καθεστώς κατά την εξαγωγή και τις οποίες εξακολουθεί να μελετά λεπτομερώς. Οι προκαταρκτικές εργασίες για τις επόμενες πολυμερείς διαπραγματεύσεις έχουν ήδη αναληφθεί και στο στάδιο αυτό πρέπει να τηρηθούν μεγάλες επιφυλάξεις.

Ωστόσο είναι βέβαιο ότι η αξιοπιστία της Κοινότητας και η ικανότητα σύναψης συμβάσεων κατά τις επόμενες διεθνείς γεωργικές διαπραγματεύσεις θα εξαρτηθούν σημαντικά από την ικανότητα που θα επιδείξει κατά τη διευθέτηση των εσωτερικών της προβλημάτων, ιδίως όσον αφορά τα γεωργικά πλεονάσματα.

Στο μέτρο που η Κοινότητα θα έχει δείξει την αναγκαία αποφασιστικότητα, θα είναι ίσως δυνατό να πεισθούν οι εταίροι μας για την ανάγκη μιας καλύτερης οργάνωσης της παγκόσμιας αγοράς. Εδώ πρόκειται για μια παραδοσιακή διεκδίκηση της Κοινότητας. Αυτό βεβαίως είναι σύμφωνο με τα συμφέροντά της καθώς με τα συμφέροντα των εταίρων της - και η Επιτροπή έχει πλήρη επίγνωση αυτού - δηλαδή τόσο των βιομηχανικών όσο και των αναπτυσσόμενων χωρών. Υπάρχει λοιπόν η ελπίδα ότι μια συστηματικότερη συνεργασία και λεπτομερέστεροι εμπορικοί κανόνες μπορούν να υποκαταστήσουν τις διαφωνίες σε επίπεδο αγορών και διεθνών οργανισμών και να αποφύγουν το ανώφελο κόστος ενός υπερβολικού ανταγωνισμού.

Είναι επίσης πρωταρχικής σημασίας, οι διευθετήσεις της ΚΓΠ να λάβουν υπόψη τις σχέσεις της Κοινότητας με τις αναπτυσσόμενες χώρες καθώς και την ανάγκη κοινοτικής εξαγωγικής πολιτικής να ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους για εφοδιασμό. Πράγματι, η Κοινότητα είναι συγχρόνως σημαντικός προμηθευτής τους και ο πρώτος πελάτης τους για τα γεωργικά προϊόντα. Επιπλέον έχει εκτεταμένες σχέσεις συνεργασίας με πολλές από αυτές τις χώρες και έχει θεσπίσει ένα σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων που καλύπτει πολλά γεωργικά προϊόντα.

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στην αρχή της ανακοίνωσης, η Επιτροπή άρχισε μια λεπτομερή μελέτη της πολιτικής ανεφοδιασμού που εφαρμόζει έναντι των αναπτυσσόμενων χωρών που είναι ελλειμματικές σε γεωργικά προϊόντα και θα ανακοινώσει τις σχετικές προτάσεις στον κατάλληλο χρόνο. Ωστόσο, τονίζει ακόμη μια φορά ότι η πολιτική αυτή δεν μπορεί και δεν πρέπει σε καμιά περίπτωση να θεωρηθεί σα μέσο διάθεσης των γεωργικών πλεονασμάτων και ότι η Κοινότητα πρέπει να συνεχίσει τη δράση της για να βοηθήσει την ανάπτυξη της γεωργίας των χωρών αυτών.

Τέλος, η Επιτροπή επιβεβαιώνει αυτά που έχει αναφέρει στο "Πράσινο Βιβλίο" όσον αφορά την ανάγκη να συνεχισθεί μια δραστήρια πολιτική κατά την εξαγωγή και να εξασφαλισθεί στα πλαίσια αυτά, η αποτελεσματικότητα των μηχανισμών του εξωτερικού καθεστώτος της ΚΓΠ. Η σημασία που έχει στο εξής η διεθνής αγορά σε δυνατότητα διάθεσης μέρους της κοινοτικής παραγωγής συνεπάγεται μια διπλή ανάγκη:

- Πρώτα πρέπει να συνεχισθεί η προσπάθεια για την ορθολογική οργάνωση των υπαρχόντων μηχανισμών και να αυξηθεί η διαφάνεια λειτουργίας. Αυτό θα συμβάλει στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των εμπορικών μας εταίρων καθώς και στην αποφυγή μιας ανώφελης διένεξης που βλάπτει τα συμφέροντα της κοινοτικής γεωργίας.
- Δεύτερον, πρέπει να διαφοροποιηθούν τα μέσα αυτά για να μπορούν οι κοινοτικοί επαγγελματίες να έχουν πρόσβαση, επί ίσοις όροις, σε μία αγορά όπου αυξάνεται διαρκώς ο ανταγωνισμός.

V. Δημοσιονομικές παρατηρήσεις

Οι προτεινόμενες κατευθυντήριες γραμμές λαμβάνουν υπόψη τους δημοσιονομικούς περιορισμούς και ιδίως εκείνους που οφείλονται στη δημοσιονομική πειθαρχία του FEΟGA - Τμήμα Εγγυήσεων. Η πειθαρχία αυτή που συνεπάγεται ένα ποσοστό αύξησης των γεωργικών δαπανών κατώτερο από το αντίστοιχο ποσοστό αύξησης των ιδίων πόρων, θα καταστήσει αναγκαία τη λήψη δύσκολων αποφάσεων, κυρίως λόγω της πρόσφατης εξέλιξης των συνθηκών των γεωργικών αγορών, τόσο στο εξωτερικό όσο και στο εσωτερικό της Κοινότητας.

Είναι δυνατό να διερωτηθεί κανείς, ενώπιον των αναγκαιών προθεσμιών για την εφαρμογή των προβλεπομένων μέτρων για τη χρησιμότητα και μάλιστα για την αναγκαιότητα εντατικοποίησης ορισμένων μορφών παρέμβασης καθώς και για το χρονικό διάστημα που χρειάζεται, ώστε τα μέτρα που αποβλέπουν στον περιορισμό της αύξησης της παραγωγής να έχουν αξιόλογη επίπτωση επί του όγκου των κοινοτικών δαπανών, εφόσον είναι δυνατή η επίτευξη των στόχων που καθορίζονται εντός των επιθυμητών προθεσμιών, παραμένοντας στο "φυσιολογικό" πλαίσιο των ισχυόντων δημοσιονομικών κανόνων και πιστώσεων, οι οποίες διατίθενται στα δύο τμήματα του FEΟGA βάσει των κανόνων αυτών.

Αν και δεν είναι δυνατόν προς το παρόν να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό βάσει μιας ακριβούς ποσοτικής εκτίμησης, ωστόσο είναι σαφές ότι ορισμένα μέτρα που προβλέπονται και που μπορεί να προβλεφθούν στον τομέα της πολιτικής των αγορών και/ή της διαρθρωτικής πολιτικής θα οδηγήσουν σε μία αργή αύξηση της γεωργικής δαπάνης μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, αλλά στο άμεσο μέλλον μπορεί να επιτείνουν την επιβάρυνση του FEΟGA.

Το φαινόμενο αυτό που η Επιτροπή έχει ήδη μελετήσει κατά την εκπόνηση της πρότασης για την εξαγορά των γαλακτοκομικών ποσοστώσεων, θα εμφανισθεί πάλι για ορισμένα ειδικά μέτρα που προβλέπονται για να συμβάλουν στην επαναφορά της ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης που αποτελεί το επίκεντρο των προβλημάτων τα οποία αντιμετωπίζει σήμερα η ΚΓΠ.

Για παράδειγμα, στον τομέα αυτό η αποκατάσταση κάποιας ισορροπίας της προσφοράς επιβάλλει όχι μόνο την εφαρμογή μέτρων πολιτικής των αγορών και διαρθρωτικών για τη συγκράτηση της αύξησης της παραγωγής και επομένως τον περιορισμό συσσώρευσης πλεονασμάτων, αλλά και την εξυγίανση της σημερινής κατάστασης μέσω της διάθεσης των υπάρχοντων αποθεμάτων τα οποία επιβαρύνουν τόσο τον κοινοτικό προϋπολογισμό όσο και τις τιμές της αγοράς.

Σχετικά με το θέμα αυτό είναι σαφές ότι μια ειδική ενέργεια διάθεσης, που είναι ωστόσο αναγκαία, λαμβάνοντας υπόψη τη σημερινή κατάσταση και την άμεσα προβλεπόμενη όσον αφορά τον όγκο της παραγωγής, δεν μπορεί να χρηματοδοτηθεί με τα κοινά μέσα που θα έχει στη διάθεσή του το FEOGA - Τμήμα Εγγυήσεων δυνάμει των ισχυουσών δημοσιονομικών διατάξεων.

Κατά την ίδια άποψη πρέπει να τονισθεί ότι η πενταετής χορήγηση 1984/1985 του FEOGA - Τμήμα Προσανατολισμού δεν περιλαμβάνει πιστώσεις για το μέτρο που αποβλέπει στην ενθάρρυνση για την παύση της γεωργικής δραστηριότητας, δεδομένου ότι πρόκειται για ένα νέο μέτρο και ότι οι διαθέσιμες πιστώσεις τελικά δεν επαρκούν για να αντιμετωπισθεί η εντατικοποίηση που προβλέπεται για ορισμένα μέτρα που ήδη εφαρμόζονται.

Συμπερασματικά για να τηρηθεί η δημοσιονομική πειθαρχία είναι ωστόσο αναγκαίο για την επίτευξη των στόχων που έχουν ορισθεί, να χρηματοδοτηθούν πέραν των κανονικών πιστώσεων, συγκεκριμένες ενέργειες, όπως αυτές που περιγράφονται ανωτέρω για το FEOGA - Τμήμα Εγγυήσεων και να αυξηθεί η πενταετής χορήγηση του FEOGA - Τμήματος Προσανατολισμού.

VI. Συμπεράσματα

Η γεωργία δεν μπορεί να παραμείνει στο περιθώριο τη στιγμή κατά την οποία έχει αρχίσει σε ολόκληρη την Κοινότητα μια διαδικασία αναπροσαρμογής του μηχανισμού παραγωγής, για να συγκεντρωθούν οι προσπάθειες και να οργανωθεί ορθολογικά η χρησιμοποίηση των πόρων στα πλαίσια μιας στρατηγικής που αποβλέπει να προετοιμάσει την Ευρώπη για να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της επόμενης δεκαετίας και επομένως να εξασφαλίσει σε όλους τους υπηκόους της πραγματικές μελλοντικές προοπτικές.

Με κανένα τρόπο βέβαια δεν αγνοείται η ιδιαιτερότητα του τομέα. Η γεωργική δραστηριότητα εξακολουθεί να εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τους βιολογικούς κύκλους που επιβάλλουν περιορισμούς και συγκεκριμένο ρυθμό στην παραγωγική διαδικασία· είναι ευάλωτη από τους φυσικούς παράγοντες που μπορούν να συγκρατηθούν πολύ λίγο· έχει στρατηγικό ρόλο σαν προμηθευτής βασικών προϊόντων διατροφής· πέραν των καθαρά οικονομικών λειτουργιών, ο ρόλος της είναι τουλάχιστον σε ορισμένες περιπτώσεις, αναντικατάστατος για τη χωροταξία καθώς και για τη φύλαξη ορισμένων κοινωνικών ισορροπιών, του περιβάλλοντος και του τοπίου.

Κατά τις διαβουλεύσεις εξάλλου διαπιστώθηκε σύγκλιση απόψεων σχετικά με το συμφέρον να διαφυλαχθεί στον τομέα αυτό, η ιδιαιτερότητα του Ευρωπαϊκού προτύπου. Το πρότυπο αυτό χαρακτηρίζεται ιδιαίτερα από τον πρωτεύοντα ρόλο των επιχειρήσεων οικογενειακού χαρακτήρα, καθώς και από τις διαρθρώσεις που οφείλονται στη μεγάλη πυκνότητα πληθυσμού και στη συχνά έντονη αλληλο-διδείσδυση μεταξύ αστικών και αγροτικών ζωνών. Η διατήρηση ορισμένων ισορροπιών είναι σύμφωνη προς το συμφέρον του κοινωνικού συνόλου.

Λόγω αυτών των χαρακτηριστικών και ιδιαιτεροτήτων είναι αδιανόητο ένα σταθερό κανονιστικό πλαίσιο που αποβλέπει να περιορίσει τις επιπτώσεις επί των τιμών και των εισοδημάτων εξαιτίας των απότομων εξελίξεων της παραγωγής και να εξασφαλίσει κάποια προστασία από τις άτακτες εξελίξεις των τιμών μιας στενής, συχνά υπολειμματικής και μερικές φορές κατευθυνόμενης παγκόσμιας αγοράς. Ούτε αποκλειστικά δημοσιονομικά θέματα και επομένως μονόπλευρα, ούτε από συμφέρον υπαγορευόμενες πιέσεις ορισμένων τρίτων χωρών μπορούν να οδηγήσουν την Κοινότητα να αμφισβητήσει τις βάσεις της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής. Οι στόχοι της όπως αναφέρονται στη Συνθήκη της Ρώμης εξακολουθούν να ισχύουν.

Ο γεωργικός τομέας, όπως κάθε άλλος οικονομικός τομέας δεν μπορεί ωστόσο, εφόσον επιδιώκει τη διατήρηση του δυναμισμού και της αποτελεσματικότητάς του, να αναπτυχθεί μακριά από τους νόμους της αγοράς και τις κοινωνικο-οικονομικές εξελίξεις του κόσμου που τον περιβάλλει. Η ιδιαιτερότητά του δεν μπορεί να δικαιολογήσει, στα μάτια του φορολογούμενου, μια διαρκή και φανερή σπατάλη των πόρων, ιδιαίτερα όταν οι οικονομικές συνθήκες είναι δύσκολες και επιβάλλουν σε όλους θυσίες.

Όπως ήδη αναφέρθηκε στην αρχή της ανακοίνωσης αυτής, η ανισορροπία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης βρίσκεται στη βάση των σημερινών προβλημάτων της ΚΓΠ· επομένως η πολιτική τιμών και αγορών πρέπει κατά κύριο λόγο να αναλάβουν το ρόλο εξυγίανσης της κατάστασης.

Τα διαθέσιμα μέσα είναι πολυάριθμα· όλοι μπορούν να συμβάλουν, αρκεί να χρησιμοποιηθούν τα μέσα αυτά συνεκτικά και συντονισμένα για να μπορέσει ο κάτοχος της γεωργικής εκμετάλλευσης να κατανοήσει την έννοια της αγοράς και να ενεργήσει ανάλογα με τις εξελίξεις της.

Στο πλαίσιο αυτό, η τιμή παίζει βασικό ρόλο. Πράγματι, η εξέλιξη της τάσης του επιπέδου και της ιεράρχησης των τιμών προσδιορίζει το μακροπρόθεσμο προσανατολισμό της παραγωγής καθώς και τις διαρθρωτικές προσαρμογές. Επιπλέον η τιμή αποτελεί το στοιχείο αναφοράς, βάσει του οποίου μπορούν ενδεχομένως να παρέμβουν τα άλλα διαθέσιμα μέσα διαχείρισης. Ήδη σε μία κορεσμένη αγορά, οι τιμές έχουν την τάση να καθηλώνονται: εφόσον εξακολουθούν να επικρατούν οι σημερινές συνθήκες της αγοράς, η πολιτική των τιμών θα είναι περιοριστική κατά τα επόμενα έτη.

Η συνυπευθυνότητα του γεωργού εν αναμονή μιας μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης προσαρμογής της παραγωγής, θεωρείται πλέον βασικό συμπλήρωμα της πολιτικής των τιμών. Στο μέτρο που θα αποτελεί, για κάθε γεωργό, έναν αποτελεσματικό δείκτη της δυναμικής της αγοράς, πρέπει να διαμορφώνεται ανάλογα με την αύξηση ή μείωση της παραγωγής ή ανάλογα με το

κόστος διάθεσης. Η συνεισφορά των γεωργών πρέπει εξάλλου να κατανέμεται δίκαια και επομένως να διαφοροποιείται, για να ληφθούν υπόψη ορισμένα κοινωνικά προβλήματα ιδιαίτερης σοβαρότητας για τις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και τα σχετικά πλεονεκτήματα που αποκομίζει κάθε κατηγορία γεωργών από τη στήριξη που παρέχει η ΚΓΠ και το καθεστώς των εγγυημένων τιμών, λόγω της διαρθρωτικής κατάστασης των επιχειρήσεών τους.

Η παρέμβαση πρέπει προοδευτικά να επανέλθει στον αρχικό της ρόλο, δηλαδή να χρησιμεύσει σαν "δίχτυ ασφάλειας" για τη συγκράτηση μέσα σε ορισμένα όρια, των συγκυριακών διακυμάνσεων των τιμών. Δεν μπορεί να υποκαταστήσει μια αγορά διαρθρωτικά κορεσμένη. Η δυσκαμψία αυτού του μέσου διαχείρισης που εμποδίζει μια αποτελεσματική ενέργεια πρέπει επομένως να περιορισθεί προοδευτικά.

Ο περιορισμός της διαρθρωτικής δυσκαμψίας της παρέμβασης και μια ρεαλιστικότερη πολιτική τιμών θα ενθαρρύνουν φυσικά τη διαφοροποίηση της παραγωγής καθώς και τις νέες χρήσεις των προϊόντων. Η έρευνα και οι γεωργικές εφαρμογές θα βοηθήσουν στη διαδικασία αυτή.

Μια πολιτική που ευνοεί την ποιότητα σε σχέση με την ποσότητα, η προσεκτικότερη και συστηματικότερη συνειδητοποίηση των απαιτήσεων του καταναλωτή, τα μέτρα για τη συγκράτηση των αρνητικών επιπτώσεων μιας καταχρηστικά εντατικής γεωργίας επί του περιβάλλοντος αποτελούν τελικά συμπληρωματικά μέτρα δράσης πολύ χρήσιμα για την επίτευξη μιας καλύτερης ισορροπίας της αγοράς. Συμβάλλουν στη συγκράτηση της ανεξέλεγκτης αύξησης της παραγωγής και δημιουργούν συνθήκες που μπορούν να διευκολύνουν τη διάθεσή της.

Η διαρθρωτική πολιτική μπορεί και οφείλει, με μια ενέργεια συντονισμένη και συγκλίνουσα με την πολιτική των τιμών, να συμβάλει για την υλοποίηση των επιδιωκόμενων στόχων. Οι ενέργειες που προβλέπονται στον τομέα αυτό θα βοηθήσουν συγχρόνως τους κατόχους γεωργικών εκμεταλλεύσεων κατά τη διαδικασία προσαρμογής στη νέα πραγματικότητα της αγοράς και θα συμβάλουν στην επίτευξη καλύτερης ισορροπίας μεταξύ προσφοράς και ζήτησης.

Η Επιτροπή, από την πλευρά της, θα χρησιμοποιήσει όλα τα μέσα και τους μηχανισμούς που έχει στη διάθεσή της για να εξασφαλίσει στην ενέργειά της τις καλύτερες εγγυήσεις ισότητας και αποτελεσματικότητας, βασιζόμενη σε ένα πιο ανοιχτό διάλογο με τους ενδιαφερόμενους επαγγελματικούς κύκλους.

Οι κατευθυντήριες γραμμές που προτείνονται στην ανακοίνωση αυτή είναι το αποτέλεσμα της αναζήτησης μιας ισορροπής λύσης εν μέσω πολυάριθμων περιορισμών· αποβλέπουν να αποκαταστήσουν προοδευτικά το ρόλο του κατόχου γεωργικής εκμετάλλευσης ως επιχειρηματία. Είναι αλήθεια ότι η λύση αυτή απαιτεί μία προσπάθεια προσαρμογής που μπορεί να είναι σημαντική για ορισμένους γεωργούς. Πρέπει ωστόσο να κατανοηθεί ότι αν οι προσαρμογές αυτές δεν γίνουν δεκτές ή δεν αναληφθούν με πρωτοβουλία ή με την υποστήριξη των ενδιαφερομένων, αναπόφευκτα αυτές θα επιβληθούν από τις συνθήκες. Η Επιτροπή θεωρεί καθήκον της να δώσει προοπτικές και όχι αυταπάτες στο γεωργικό κόσμο και θεωρεί τη λύση που προτείνει συγχρόνως ρεαλιστική και δίκαια.